

LXIII, Psalmen end ander ghesangen, diemen in de Duytsche Ghemeynte te Londen was ghebruyckende

Jan Utenhove

bron

Jan Utenhove, *LXIII, Psalmen end ander ghesangen, diemen in de Duytsche Ghemeynte te Londen was ghebruyckende*. Gellium Ctematium, Eemden 1561

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/uten003vier01_01/colofon.php

© 2013 dbnl

The logo for the Dutch Bibliography Network (dbnl) features the lowercase letters 'dbnl' in a blue, sans-serif font. The letter 'd' is stylized with a small hook at the top.

Tot den Christelicken Sangher.

*A*Enghemerct de groote noot *end* gebreck des Psalm *m* boecxken oueral, *end* het geduerich aenhouden der broederen die my baden ende ouerredden dat ick dese Psalmen drucken soude willen, ten dienste ende stichtinghe der Ghemeynte Christi, vreesende, sy soudent moghen tot achterdeel der Ghemeynte elders weechs onachtsaemlick ghedruckt worden, so hebbe Ick dat niet konnen laten, doch ongheern, of ick zy haren begheeren moeten na komen: Ende hebse nu ten lesten aen gheleyt in dese kleyne letter, *end* op het selfde formaet des kleynen Testaments, ende Catechismus, op dat diese begheeren tsamen te laten binden, dat syse soudent moghen tsamen binden, op de wijse der Franchoischer Testamenten ende Catechismus, ende heb tot behulp des eenuoudigen die de noten niet en konnen, de noten achterlatende, de wijse des Psalms bouen eenen yegelicken Psalm gheset, verhopende hier mede den ghemeynen man dienst te doen, doch alletijt op verbeteren. Uaert wel in Christo.

Mijn verwerf is God.

Beatus vir qui non abiit. Psalm.j.

Op de Franchise wijze der thien gheboden, Leue le cueur, &c.

SAlich is hy, die tot de raden, Salich is hy die de kercke der booser verlaet.
 Der booser menschen niet en gaet,
 Noch *niet* en blijft in des sondaers paden,
 Niet sitt oock by de spotters quaet.

Maer in de Wet van God den Heere
Neemt zijn ghenoechte end dach end nacht
 Daer in ghedenckt tot zijnder leere,
 Hy sal zijn als een boom gheacht.

Ghelijck een boom by der Reuieren, Die haer in de wet des Heeren oeffenen, worden by eenen
 vruchtbaren boom geleden.
 Zijn vruchten gheeft tot zijnder tijt,
 So sal certeyn in alle manieren
 Dees man oock zijn ghebenedijt.

Een bladt en sal niet mogen wijcken,
 Uan desen boom also gheplant,
 So sal hy hebben desghelijcken,
 Gheluck en spoet aen allen kant.

Dit en sal niet moghen gheschieden, De kercke des geueynsde sal vergaen.
 Den boosen die Gods woort verschuyft,
 Maer hy sal voor Gods aensicht vlieden,
 Ghelijck voor wint dat kaf verstuyft.

Daerom sullen sy niet by den goeden,
 Noch in dat oordeel blijuen staen,
 Hier af so wil ons God behoeden,
 Beschermen en niet van ons gaen.

Want Godt bekent *den* wech end d'leuen
 Uan die de deucht hanterende zijn
 Maer die de boosheyd hier aenkleuen,
 Haren wech sal gantsch verloren zijn.

Quare fremuerunt gentes. Psalm.ij.

§ De Propheet *verhaelt* hoe dat de Princen deser werelt, met al haer macht Christo *end* zijn geleden wederstaen sullen: maer dat haer doen so vergeefs sal wesen, datse van Christo verdaen sullen worden, ten zy datse haer hem, ende synen woorde onderwerpen.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

*U*aerom is t' volc oproerich eenpaer, Het rijck Christi is een rijke des cruyces *end* geestelick, dat de werelt veruolcht.

Ouerdenckende ijdel dinghen.

De Princen en Coningen alle gaer,

Ouereen haren raetslach brenghen,

Om te strijden teghens s'Heeren hant,

End Christum dien hy heeft ghesant,

Om aller menschen hulpe.

Sy willen wesen onghetraeft De Godloose willen van de kinderen Gods niet vermaent zijn.

En blijuen in boosheyt steken,

Dies spreken sy niet wel bedacht,

Laet ons haer banden breken,

Laet ons verwerpen haer leering al,

End leuen na ons herten gheual,

End gheensins daer af wijcken.

Maer God die in de Hemelen woont, Hier is grooten troost voor de Gemeynte Christi die in de werelt verdruckt is.

Die salse noch belachen

Bespotten oock haren boosen gront

End haeren aenslach beschachen

Hy salse met gramschap spreken aen,

En straffen wat sy hebben begaen,

Toornich sal hyse benauwen.

Ick hebbe tot eenen Koninck gestelt, Het rijck Christi is van God veruast, *end* kan met geen menschelike kracht of raet schade lijden.

Ouer Zion dat is mijn kercke,

Christum daer de Schriftuere af meldt,
 Die ghy nochtans verwerpet,
 Ouer al hy recht verkondighen sal,
 Mynen sin, ende welgheualen al,
 En mynen wille leeren.

Hy sprack tot my du bist mijn Soon, Christus is de weerde Sone daer door de ghelououighe
 versoent worden.

Ick heb dy huyden gheboren,
 En voort gebracht mijns herten kroon,
 De volcken moestu vergaren,
 De Heydenen ick dy schencken sal,
 Tot eender eruen in groot ghetal,
 Die salstu al regieren

Du saltse met dynen woorde voen,
 Haers vleeschs lusten verderuen,
 End mynen naem haer prijsen doen,
 In alle hoecken der Aerden,
 Du salt de wederspanninghe straf,
 Breken met eenen ijseren staf,
 En brijselen gaer als scheruen.

Hierom ghy Koningen daer op merct,
 En ghy Richters laet v leeren,
 End in desen Koninck v versterckt,
 Zijn woort houdende in eeren,
 Op dat ghy hem leert vreesen wel,
 Oock hem vertrouut en niemant el,
 Dat is God recht wel dienen.

Kust doch den sone vriendelick, Salich zijne die in Christo betrouwen.

Dat hy hem niet vergramme,
 Dat ghy vanden wech niet eewelick,
 Uergaet, ontfangt zijn straffe,
 Als synen toorn als vuer op gaet,
 Wel hem die alleen op hem staet,
 Met vast hoep end betrouwen

Domine quid multiplicati. Psalm iij.

§ De Propheet leert met zijn exempel, dat de vyanden der Godsalighen in groot getal zijn, end datmense niet vreesen sal, om der tegenwoordiger hulpe Gods wille.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

*A*Ch Heere hoe zijn der menschen veel
 Het perijckel der geloouigen wordt hier vertoocht.
 Die haer teghen my setten.
 Sy spreken hem God *niet* helpen wil:
 Maer ick ben vro van herten.
 Want du O Heere bist mynen schilt,
 Die my tot eeren setten wilt,
 End mijn hoofd oock oprechten.

Mijn stem tot den Heer roepen sal,
 Troost tegen t'perijckel met de mogentheyt ende
 bermherticheyt Gods. Aenroepinghe in't perijckel, is nootsakelic.
 Uanden berch sal hy my verhooren.
 Ick sliep end ontwaecte sonder misual.
 Sy moghen my al niet stooren,
 Ia hondert duysent mannen stout,
 Ghemerckt dat my God selue erhoudt.
 Moghen my gheensins schaden

Staet op O Heer en helpet my, De Godsalige zijn altijd gherust door de bystandicheyt Gods. De salicheyt van God alleen.
 Want du hebst myne vyanden,
 Op't kinnebacken gheslaghen vrij,
 De Godloose bracht tot schanden,
 Haer tanden brekende met ghewalt.
 De salicheyt Heer haer by dy halt,
 Dynen seghen is ouer de dyne.

Domine ne in furore. Psalm vj. I.U.

§ Wy worden door d'exempel Dauids in desen Psalm gheleert, hoe wy ons in onse siekten oft ander verdrieten des lichaems, ende der zielen draghen sullen.

Op de Franchoische wijze des achtsten Psalms, O nostre Dieu &ce.

IN dynen tooren, wilt my niet straffen Heere, Castijdt my niet in dyne gramschap seere, Maer wil dy Heer erbarmen ouer my, Want ick kranck ben, maect my van sonden vrij.

Maeckt my gesont, want mijn beenen end leden, Daud in zijn groote kranckheyd, begheert van God lieflicke straffe end hulpe Zijn gaer ontwee, mijn ziel is daerbeneuen, In groot verdriet, beswaert ende gantsch onvro, Hoe lang saltu my laten Heer also?

Keert dy tot my, wilt my aensien O Heere, Uerlost mijn ziel, ende wilt oock van my weeren, Mijn lijden swaer, om dijns naems wille groot, Want wie sal dijns ghedencken in den doot.

Wie salder oock, dy dancken in der helle, In mynen sucht, gheheel vermoeyt ick quelle, Mijn bedde doe, ick vloeyen alle nacht, End mijn bedtste met tranen mijns gheklachs.

Mijn aenghesichte van suchten end weenen, Is gaer verdroocht, en verouwert met eenen, Om der wille, aller vyanden mijn, Die my alwech, swaerlick quellende zijn.

Gaet wech van my, alle die daer boosheyd wercket, Daud gesont gemaect zijnde, danct God, end verwerpt van hem die quaet doenders. Want op de stem mijns weenens heeft ghemercket, De Heer en heeft verhooret mijn ghebet, Ende my geiont alle mijn begeerte ende bet.

Dat dan beschaemt alle mijn vyanden werden, Ende achterwaert verwonnen van my terden, Met schanden groot,

na dat de Heere so goet, Te my waert is, ende my so vele doet.

Saluum me fac Domine. Psalm.xij. I.U.

§ De Propheet beklægt zick dat inder plaetse der waerheydt, ende gherechticheyt, daer niets zy allenthaluen dan lueghen ende bedriegherye. Ende bidt den Heere, om der toezegginghe syner waerheydt willen, dat hy daer in voorzie.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms, Alsomen te Strasburg plach te singhen.

DOe bystand Heer, Tis groot tijd nu terstonden, Daud beklægt dat gerechticheyt end trauwe gants veruallen zijn, end dat der loosen end bedriegelicken alles vol is. Biddende den Heere dat hy eenmael erbarmende den bedructen teghen de seluen te hulpe komme. Want der heyligen hebben wy ghebreck, Onder den menschen werden gheen beuonden, Die daer traw zy van herten end oprecht.

Een yeder spreekt niets dan bedriegerien, End leugnen met zijn naesten alleszins, Zijn lippen doen doch anders niet dan vleyen, De mond spreekt eens, Het hert denckt anderszins.

De Heere snijde af alle lippen die vleyen. End de tong hooghroemich, zy zegghen vrij, Door onz' tonghen zullen wy ons verbreyen, Onz' lippe is vrij wie zal onz' meester zijn?

Om den mistroost der bedructen end t'zuchten, Der armen, spreekt de Heer, ick sal opstaen. End vanden tongen diese doen verzuchten, Ze verlossen end daer van gants ontslaen.

S'heeren woorden zijn na der rechter weerden, Reyne woorden ghelijck siluer

te mael, Dat daer ghezuuert is fijn vander eerden, Ia dat reyn is gezuuert zeuen mael.

Dijn traw houd Heer, end van dezen gheslachte, Ghenadelick vrij ons in eewigheyt, De boozen gaen omher, na dat in machte, Ghestelt werden de boosten ouerbreyd.

Usque quo Domine. Psalm.xiiij. I.U.

§ De Propheet zijnde in een wterlicke benautheyt, beklaeght zick by den Heer vander wtghestelder hulpe, begeerende een blijde verlossing.

Op de Ouerlantsche wijze, Wt dieper noot.

*H*Oe lang vergeetstu mijnr O Heer, De geloouige begeert ontslagen te zijn, vander versoekinghe.
 Hoe lang saltstu noch verberghen,
 Dijn aenghesicht voor my so zeer,
 Hoe lang sal ick mijn siel terghen,
 Mit ijdel sorg end moeylickheyt,
 Die my daeglick droefheyt end leyd,
 In mynen herte aenbringhen.

Hoe lang sal mijn vyand noch zijn, De geloouige begheert verlicht te zijn.
 Mijn verwinner my tot schanden,
 Sie my aen O Heer end God mijn,
 Antwoord my in desen stande,
 Uerlicht mijn ooghen in der nood,
 Dat ick niet entslape inden doot,
 End komme in synen banden.

Op dat mijn vyand zegghe niet,
 Ick hebbe hem schoon ouerwonnen,
 End dat niet om mijns vals verdriet,
 Uan vreuchden werde ontspronghen,

Mijn party, maer op Gods goedheyt Dancksegginge des geloouigen voor de ouerwinnenghe.
 Steune ick end verheuge op dijn heyl.
 Danck Gode zal ick noch singhen.

Domine quis habitabit. Psalm.xv. I.U.

§ Hier wordt verklaert, wiemen voor warachtige lidtmaten Christ houden sal.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms.

O Heer wie sal in d'hutte dijn,
 Uerkeeren met allerley lusten?
 Wie sal doch so gheluckich zijn,
 Dat hy door dijn ghenade fijn,
 In dynen heylighen berch sal rusten.

Het sal de man zijn sonder fael,
 Die eenuoudich gaet in zijn leuen,
 End die daer recht doet ouer al,
 End wiens mont in zijn herte sal,
 Tot de waerheyt tuyghnisse gheuen.

Die door zijn tonghe niet en doet,
 Achterklap tot eens anders schade,
 Noch synen naesten niet misdoet,
 Die synen nabuer oock behoedt,
 Dat men hem met schande niet belade.

Die ooc veracht de Sondaers quaet,
 End eert die door s'Heeren ghenade,
 God alwech vreesen met der daet,
 Die zijn belofte houdt sonder baet,
 Ia al waert schoon tot zijnder schade.

Die zijn ghelt tot woecker niet gheeft,
 End oock gheen gauen wilt ontfanghen,
 Ouer den onnooselen man,
 Die hem hier in so draghen kan,
 Sal stadich blijuen in zijn ganghen.

Coeli enarrant. Psalm xix. I.U.

§ Daud verheft de grootheydt Gods door de grootheydt syner creaturen ende syner Wet. Hy roept wt om der ontallicker sonden wille des menschen: begeert vergheuinghe daer af, end om de beleydinghe des heylighen Gheests.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms.

D'Hemels aen allen kand,
 Uertellen met verstand,
 Gods groote heerlicheyt,
 Ende dat wtspreytsel groot,
 Uerkondight daer toe bloot,
 D'werck syner handen breyt,
 Een dagh die daer volgt naer,
 Den anderen spreeckt wt klaer,
 Ons van Gode den Heere,
 De nacht die daer seer fijn,
 Na der ander verschijnt,
 Ons van zijn wijsheyt leeret.

End daer is gheen gheslacht, De vergeuinge der sonden verkondicht *van* den Apostelen,
 Roman.10.d. Luce14 g.
 Noch tong hoe seer veracht,
 Of hoe vreemd sy zijn mach,
 Die niet hoore t'gheluyd,
 End versta het beduyd,
 Der Hemelen ghespraech,
 Hare loop streckt zick wt,
 End haer sprekens gheluyd,
 Oock tot der werelt eynde.
 God heeft ghestelt daerin,
 Der Sonnen een wooning,
 Daer in sy zick vrij wendet.

Daer tot zy komt zeer schoon,
 Ghelijck een brudegoom,
 Wt zyner kamer doet,
 Uroeylick als een sterck man,
 Die zynen loop voortan,
 Eynden wilt met gemoedt.
 Zy gaet wt van d'een end,
 Der hemelen end rent,
 In een dagh tot dat ander.
 Niemand is die zick kan,
 Eenigher wyze van
 Huerer hitte afghewenden.

De Wet des Heeren is De Wet Gods end d'Euangelium welckerley, end wat zy doen.
 Gantz, end volmaectt ghewiß,
 De ziel quickende recht,
 S'heeren tuyghnis is waer,
 Gheuende wijsheyt klaer
 Den ongheleerden slecht,
 S'Heeren gheboden zijn
 Gherecht end maken fijn
 Dat hert vro end vermoghen,
 Gods beuel in't ghemeyn,
 Is gar zuuer end reyn,
 Uerlichtende de ooghen.

S'Heeren eerweerdigheyt,
 Blijft steits in eewicheyt,
 Mits dat zy zuuer is,
 S'Heeren gherechten zijn
 Gantz waer sonder waenschijn,
 End gherechtigh ghewiß,
 Dit all is menighfout
 Begheerlicker dan goud,
 Ia goet goud zonder maten.
 End in een herte goet,
 Is heunigh niet zo zoet,
 Noch oock de heunighraten.

Oock hierdoor dijn knecht Heer,
 Werdt ghenoughzaem gheleert:
 Den rechten wech te gaen,
 End wie zulcks onderhoudt,
 Die zal als die wel bout,
 Trefflicken loon ontfaen.
 Mer wie is doch de man, Des menschen zonde is ontallick, end onbegrijpelick.
 Die zyne zonden kan
 Wel verstaen of wtreden.
 Uan allen zonden mijn, Gebet om vergheuinghe der zonden.
 Die my verborghen zijn,
 Wil my vrijen en redden.

Zo wat ick onberaen
 Door hooueerde heb ghedaen
 Uergheef my daer toe meer.
 Dat het niet heersche in my
 So werde ick reyn end vrij,
 Uan grouer sonde O Heer.
 Myne mond spreke niet
 End mijn hert dencke niets,
 Dan dat gheuallet zeere,
 Uoor dy mijn schepper reyn
 End verlosser alleyn
 Door Christum onsen Heere.

Dominus regit me. Psalm .xxiiij. I.U.

§ Hier wort beschreuen, hoe ghelucksamich ende gerust zy een gheloouich mensche in alle dinghen, die op de goetheydt des Heeren is rustende. Want hy de zyne voedt, troost, regeert ende beschermt, als een Herder zijn schapen.

Op de Ouerlantsche wijze, Des Lofghesang Marie. Mijn ziel &c.

Mijn God voedt my in oueruloedt, God wil zijn schaepkens in ziele *end* lichaem voeden.
 My kan gaer niet ghebreken.
 Int groen gras hy mij weyden doet,
 Leydt my aen de water beken.
 Mijn ziel haer kracht door syne macht, 2. Stercken end troosten.
 Heeft hy weder ghegheuen,
 En leydt my stil 3. Leeren end onderwijsen.
 Om zijns naems wil.
 Ouer d'oprechte wegghen.

Al waert schoon dat ick moeste gaen, 4. Tegen alle perijkelen beschermen.
 In't dal des dootschen schadu,
 So kand'ick niet vreesen daeraen,
 Want du my bystaet stadich,
 Dijn roede end staf,
 Daer du met straft,
 Hebben my troost gheboden.
 End mynen disch,
 Uercierstu frisch,
 In myner vyanden ooghen.

Du salft mijn hoofd met olye schoon, 5. Wonderlick vereeren.
 D'welck du seer klaer doet blincken,
 End mynen beker totten soom,
 Wiltu daertoe vol schincken,
 Dese goetheyt,
 In eewicheyt
 Sal my haer gheselschap ionnen,
 So dat ick sal, 6. Totten eewighen leuen brenghen.
 Sonder afual,
 In't huys des Heeren woonen.

Domini est terra. Psalm.xxiiij. I.U.

**§ Daid wel wetende dat de Tempel gebout soude worden op den berch
 Mo-**

ria, zingt wt de groote goetheydt Gods tot den Israeliten: tusschen de welcken hy eyghentlick een plaets voor zick verkoos, nademael het gantsche eertrijck hem toe quam.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms.

DAertrijck koemt toe den Heer alleyn,
De gantsche Werelt int ghemeyn
End die daer in ouerbreyd wonen.
Hy heeftz' op d' meer sterck gegrondeert,
Uerrijckt end lustelick verciert,
Mit menigherley waterstroomen.

Wie sal komen op s' Heeren bergh Daudid toont welcken in der heyliger plaetse Gods een plaets warachtelick open zy.
End op de plaets die sonder ergh
Gantsch heylich is end sonder vleck.
Die daer handen end hert heeft reyn
Mit ijdelheyt niets heeft ghemeyn,
Zick mit valschen eed niet beulecket

Zulck een zal van den Heer voortaan
Zeghening end ghenade ontfaen,
Uan Gode zynen Salichmaker.
Dit is t'gheslacht dat hem mit vliet,
Souckt end begheert doch anders niet:
Dan tot zijn aenschijn te gheraken.

Heft op uwe hoofden poorten groot, De gheest gebiedt dat alle dingen Christo den Heere wijcken ende ruym gheuen.
Eewighe deuren heft v blood,
Ingaen werdt de Koningk vol eeren,
Wie is de Koninck zulcker eer,
Het is een ouerweldich Heer,
Door krijghshandel vol aller eeren.

Heft op uwe hoofden poorten groot,
Eewighe deuren heft v blood,
Ingaen werdt die Koningk vol eeren,
Wie is de Koningk sulcker eer,

Het is der heerscharen Heer,
Een Koninck vol allerley eeren.

Beati quorum. Psalm.xxxij. I.U.

§ Hier wort grondelick geleert, by dese exempel Daudids, hoe de mensche met den last zijnder zonden beswaert zijnde, tot salicheyt ende warachtighen troost des consciencien gheraken mach.

Op de Franchoische wijze, des Cxx. Psalms, alsomen te Strasburg plach te singen.

O Wel salich, wiens boosheyt is vergheuen,
End wiens sonden bedeckt zijn in dit leuen,
Salich is hy, wien de Heer niet toeschrijft,
Sijn sonde end in wiens gheest gheen bedroch blijft.

Om dat ick dy mijn misdaet heb versweghen,
Mits mijn roepen, mijn beynen zijn verdwenen,
want my dijn hant beswaert heeft dach end nacht,
Mijn sap is gaer tot somer droochten bracht.

Maer als ick dy gheopent heb mijn sonde
End niet bedeckt, ia selfs als ick vermonde,
Ick wil den Heere, belijden mijn misdaet,
Al tegen my, so vergaefstu mijn quaet.

Hierom sullen, alle Heyligen aen alle zijden, De voorgaende leer dient allen ghelooighen tegen alle wederspoet.

Bidden tot dy, Heere in bequame tijden:
So sullen sy, beurijt zijn ouer al,
voor wateruloet, end allerley misual.

Du bist mijn burch, van verdriet salstu my vrijden,
So sal ick my met lofsangk gaer verblijden,
Uerstant end leer,

dijns weechs ick dy gheuen wil,
End met mijn ooghe dy gheleyt gheuen stil.

Wilt doch den peerde *end* muyle niet gelijcken, Alle menschen worden vermaent tot het aennemen der voorseyder eere van de verghiffenisse der sonden.

Die gheen verstant, hebben alsoot mach blijcken:

Met een ghebit maer getemt moeten zijn,

Op dat sy haer schicken na dynen sin.

Ueel onghelucks sal den godloosen naken, Onderscheydt tusschen die Godloose end geloouige, die de voorseyde leere ontfanghen.

Maer die den Heer, vertrouwt sal troosting smaken,

Ghy oprechte in den Heer v verblijt,

Ende verheucht v, al die rechthertich zijt.

Quemadmodum, Psalm.xlij. I.U.

§ Daud beklaecht zick zeer dat hy verhindert wert vander Gemeynthe Gods, waer na hy groot verlanghen heeft: te kennen geuende zijn ellendigheyden, *end* zick verstroostende ouer de goetheyt Gods, dat hy noch tot der Ghemeynten Gods ghebracht sal werden, om hem aldaer te dancken.

Desen Psalm singmen op een Poolsche wijze.

Als een hert haect na water beken, Daud van Saul verdreuen beklaeght zick vander gemeynten wtgesloten te zijn, begheerende daer weder

Na dat hy lang is beiaeght,

So haect mijn ziele van gebreken,

Tot dy mijn God onuersaeght,

Mijn ziel durst vast tot dy mijn God,

Mijn leuendich lot, wanneer zal ick doch toe treden,

End aenschouwen dat aenschijn Gods.

Mijn tranen by dach end by nachte
 Hebben my tot spijs ghedient.
 Doe daghelicks dat boos gheslachte
 Tot my sey doch onuerdient:
 Waer is dijn God den du vertroust
 Daer du vast op boust.
 Waer is hy ter deser vren
 Dewijl hy dy laet so benoutt?

Wanneer ick de voorleden vreuchden
 Bedenck des huyses Gods groot,
 Daermit wy ons hoochlick verheugden
 End troosten in aller nood:
 So stort ick wt mijn ziele gaer
 Door droufnissen swaer.
 Wanneer zal my doch ghebeuren,
 Schaerwijse te kommen aldaer.

Mijn ziel waerom bistu verslaghen, Hy troost sick wt dien dat hy noch verhoept in de Gemeynthe te komen.

Wat beroerstu dy in my?
 Uerhoop op God mit een behaghen,
 Want ick zal hem dancken vrij
 Midden in der Ghemeynten reyn,
 Uoor groot end voor kleyn,
 Ick sal hem lofdanck toedraghen
 Uoor de groote weldaden zijn.

Mijn Heer ende mijn God almachtich
 Mijn ziel wilt zick gantsch verslaen
 In my, wanneer ick bin ghedachtich
 Des lands ouer den Iordaen,
 End des berchs Miser die daer is
 Zeer verre ghewiÿ,
 End wijden wech ghelegen
 Uan dyner Ghemeynte frisch.

D'een drucks diepte treckt d'ander vast naer Hy beklaeght sick ouer de oueruloedicheden syner bedruckinghen.

Mits gheruys dyner sluyzen breyd,
 Die my swaerlick oueruallen daer
 Mit goluen der teghenheyt.

De Heer zal noch, na mijn vermoen,
 Ghenade my doen,
 Dewijl wil ick alle nachte
 Onsen Heeren God prijsen koen.

Ick sal tot God vrijmoedich spreken
 Want hy is mijn steenrotß vrij,
 Hoe kanstu my also vergheten
 Daer de vyand verdruckt my.
 Een sweerd in mijn lijf sou my zijn
 Ueel weynigher pijn,
 Dan dat sy my daglicks segghen:
 Waer mach doch dijn God nu zijn?

Wat verstaestu dy O ziele mijn
 Wat beroerstu dy in my.
 Betrau op God den Heere dijn
 End op hem gaer verlaet dy.
 Want ick sal hem noch prijsen fijn
 Uoor synen aenschijn,
 Uoor de salicheyt ontfanghen.
 Want hy altijdt mijn God werdt zijn.

Iudica me deus et discerne. Psalm.xliij.

**§ Hoe de ghelououghe veriaecht zijnde van die vergaderinghe Gods,
 bedrukt zijn, ende begheeren verlossinge van haer vyanden: op dat sy
 wederom tot de Gemeynte gheraken.**

Op de Ouerlantsche wijze desselfden Psalms.

*R*icht my Heer *end* grijpt mijn saeck aen,
 Teghen d'onheylighe schare:
 Uerlost my vanden valschen man,
 End van den boosen alle,

Du bist de God der sterckheyt mijn,
 Waerom laetstu my treurich zijn,
 Als mijn vyant my quellet.

Sendt dijn klaer licht *end* dijn *waerheyt* Daudid begeert wederom tot de ghemeynte Gods te komen.

Dat sy my rechte leyden,
 Tot dynen heylighen berch bereydt,
 Den vromen, end dyne tenten,
 Dat ick in ga tot Gods altaer,
 Tor den God mijnder vreughden gaer, Daudid wort ghetroost.
 End dy dancke op de herpe.

Waerom treurdy O ziele mijn,
 Wat beroerstu dy van binnen,
 Betrouw op God Emanuel,
 Dien ick noch prijzen wille,
 Du bist mijns aenschijns salicheyt,
 End mijn God die daer zijt bereydt
 Door Christum onsen Heere.

Deus Auribus nostris. Psalm.xliiij. I.U.

§ Dit is een vyerich gebet der gemeynten teghen haer veruolghers.

Op de Franchoische wyse des lxxix. Psalms, Les gens entrez. &c.

*I*Uy hebben Heer, ghehoort met onsen ooren, Ons Uaders ons hebben vertelt de *dadēn*, Die du alwech, gewracht hebst t'haren tijden, End desgelijcks die du deest in voortijden, De Heydens wt haer lant, Uerdreefstu *end* hebst gheplant, Onse Uaders daerinne: Du hebst de volcken gequelt, *End* in haer plaetse ghestelt, Der vaderen ghesinne.

Want sy dat lant, gheensins hebben beseten, Al door haer sweert, noch victorie verkregen, Door haren arm, Maer door dijn macht alleyne, En door dijn kracht, O Heer, ende anders gheyne, End door d'licht dijns aenschijns, Uictori kregen sy, Want du haer seer bemindest: Du bist de Koninck mijn, Wilt doch gheduldich zijn, Iacob dynen beminden.

So hebben wy, als met hoornen gestooten, Ons vyanden, end gebracht onder voeten, In dynen naem, Die teghen ons opstonden, D'welck wy alwech, Dy ter eeren vermonden, Ons hoep was noyt ghestelt, De gheloouige staen op de middel hulpe niet, hoewel sy de selue gebruycken. Doen wy waren int veldt, Op ons ghespannen boghen, ons sweerden hebben niet, Wt swaer last en verdriet, onse zielen ghetoghen.

Maer du hebst ons, beurijt voor ons vyanden, Die ons haetten, hebstu ggebracht ter schanden, So dat wy ons in God alwech verblijden, End dynen naem groot maken t'allen tijden, Maer hoe koemt dat du ons Heer, Nu laet, end beschaemt seer, End wilt met ons niet treden, Ueltvluchtich ons maeckt dy, Uoor die ons haten vrij, Dien wy roof zijn bedeghen.

Ghelijck schapen, die ter doot zijn geeeyghent, Hier wort verhaelt de verachtinge ende t'lijden der gemeynte van de godloose. Hebstu ons ghestelt, End verstroyt onder vreemden, Dijn volck hebby, alom met grooten hoopen, Sonder eenich, gewin wilen verkoopen: Den nabueren zijn wy, End die ons wonen by, Tot spot end schimp bedeghen, Den Heydens een gheck woort, Den volcken eenen spot

Zijn wy aen allen weggen.

Daghelicks is, oneer voor onsen oogen, Schaemte bedeckt, ons aensicht om de woorden der schamperheyt, *end* om des vyants wreken. Dit gheschiet ons, nochtans wy dy niet vergheten, Wy houden dijn verbont, Trouwelick t'alder stont, T'hert is niet afgeweken, Ons gangen hebben niet, In al ons swaer verdriedt, Uan dyner baen gheweken.

Waert saeck dat wy, Den Naem ons Gods vergaten, Oft ons handen, Tot vreemde Goden staken, *End* streckten wt, soudt God niet ondersoecken, Ten rechten? die s'herten gront kan doorsoecken: Maer daghelicks lijden wy, Uerdriet *end* druck voor dy, Ghedoodt alom wy werden, Wy zijn voor dit gheslacht, Als slachtschapen gheacht, Diemen ter doot siet terden.

Ontspringt dan Heer, waerom slaepstu ontspringet, Het gebet der Ghemeynte om hulpe. Uersteect ons niet voor eewelick als't schijnet, Waerom wildy, dijn aenschijn van ons wenden, *End* vergeet gaer onsen druck *end* ellenden? want ons ziel sonder lof, Uernedert is tot int stof, Den buyck die kleeft aen d'eerde, Staet op Heer ende helpt ons, *End* verlost ons terstont, Om dyner goedtheys weerde.

Eructauit cor meum. Psalm.xlv. I.U.

§ Onder de figure van dat houwelick Salomonis, met der dochter van Pha-

rao, beschrijft ons Daud hier dat gheestelick houwelick Christi met zijnder Gemeynte, so Osee 2. ende Ephe.5. staet, ende Daud bewijst klaerlick, dat Christus warachtich God zy, ende oock warachtich mensche.

Op de Franchoise wijze des xxiiij. Psalms. La terre au Seigneur appartient, &c.

MY koemt te voren een rede goet,
Die wt dat herte bersten moet,
Welck ick *den* Koninck wil toeschrijuen,
Mijn tong is nu seer wel gemoet,
Also te dichten metter spoet,
Als een rasch schrijuer konde schrijuen.

Du bist de schoonste die daer leeft,
Dynen lippen ghenade aen kleeft,
Midts *dat* dy God seer heeft begnadicht,
Gort *aen* dijn sweert met grooter kracht,
Gheweldich Uorst so groot gheacht,
Suldy zijn door dijn wonderdaden.

Met spoet rijdt eerlick ouer breyt,
Op het woort der warachticheyt,
Tot den volcken met grooter eeren,
Uergheselschapt met saechtmoedicheyt,
End allerley gherechticheyt,
Dijn rechte hant sal dy wonder leeren.

Dijn pijlen sullen scherp en hart,
Doorgaen dyner vyanden hert,
Die volcken sullen voor dy vallen,
Dijn thron bestaet doch eewelick,
Den staf O God dijn koninckrijcx,
Is des gherechticheyts staf in allen,

Du hebst lief de gherechticheyt,

Uan der oueruloet Christi, hebben wy al ontfangen, Ioan.1. Hebr.1. want hy is den rechten
 Aaron waervan dat Psal.133. staet. En haet oock allerley boosheyt,
 Daerom dat dy God bouen allen,
 Dijn metghesellen heeft ghesalft,
 Met der blijshap oly en salf,
 Die op dijn lidtmaten moet vallen.

Dijn kleeders wel rieckende zijn,
 Na Myrrhe, Aloe en Cassi fijn,
 Wt yuooeren palaisen ghenomen,
 Om dy alwech te maken vro,
 Der Koninghinnen dochters daer toe,
 In dynen dienst ghewillich komen.

Dijn bruyt staet dy ter rechter hant, So vermaent Christus zijn bruyt, so Luc.14. end Ioan.12.
 staet.
 Uerciert met gout van Ophir gent,
 Hoort dochter siet neycht doch dijn oore,
 Uergheet dijn volck als dreck en stof,
 Uergheet dijns Uaders huys en hof,
 Kleeft hem aen, hem alleen wilt hooren.

End den Koninck sal dijn schoonheyt frisch,
 Belusten, want hy dijn Heere is,
 Du salt hem dienen ende aenbidden,
 Die dochter Tyri met gheschenck,
 End die de rijckste onder t'volck zijn,
 Sullen oock voor dijn aenschijn bidden,

T'ciersel der koninghinnen schoon,
 Is inwendich door s'Konincks doen,
 Haer kleedt is van goude gheulochten,
 Den Koninck toe sal sy zijn bracht,
 In kleyderen konstich ghewracht,
 Met den maeghden die haer steits volgen.

In blijshap en verheuging groot,
 Sullen sy buyten allen noot,
 In s'Koninck Tempel ghebracht werden,
 Uoor dijn vaders sullen dy,
 Kinders zijn die du stellet vrij.,
 Tot Uorsten door de gantsche Aerde.

Dijns naems met schrijuen wil ick seer,

Ghedachtich zijn so lang so meer,
 Tot alle eewen en gheslachten,
 Daerom sullen de volcken dy,
 Belijden eewelick seer blij,
 End dynen naem altijt groot achten.

Deus noster refugium. Psalm xlvj. I.U.

§ Daudid hoochlick verblijdende, singet van Gods stercke macht, end van zijn vaderlicke hulpe, end bewijst dat hy vastelick op God betrouwt, end niet vreest wat daer gheschiet, na dien dat God met hem is. Desen Psalm verweckt oock alle krancghelooighe, om op God te betrouwen, wanneer de godloose rasen end veruolgen.

Op de Franchoische wijze des .C xv. Psalms, Non point a nous, non point, &c.

GOd is ons een toelucht en vaste borch,
 In teghenheyt bystandich onbesorcht,
 Dies sullen wy niet schricken,
 Al waert schoon dat d'Aertrijcke sou vergaen,
 Of die berghen in Zee sick souden slaen,
 Wy souden niet verschricken.

Laet druyschen t'meer, en sick verheffen op, Hoe seer dat de Godloose rasen, so sullen sy Gods woort niet wtroeyen, maer het sal altijt de Ghemeynte Gods vertroosten.
 Laet die berghen met haren hooghen sop,
 Sick roeren en bewegen,
 Die beken schoon aller ghenadicheyt,
 Sullen Gods stadt verheugen ouerbreyt
 End s'Heeren woenst verheuen.

Midden in haer, is God daerom sal sy,
 Niet wanckelen, want God salse staen by,
 Al voor des morghens stonde,
 Die volcken zijn, seer oproerich geweest,
 De rijcken zijn door ooploop oock beweecht,
 D'aerde is ghedroocht te gronde.

Maer voor ons is der heerscharen Heer besocht,
 Die God Iacobs is ons een vaste borcht,
 In alle teghenheyden,
 Komet doch al, en willet mercken aen,
 Die wercken groot, die de Heer heeft gedaen,
 End zijn wonderheyden.

Genadelick weert hy de krijgen wreet, Den vredelicken tijt in dat geestelick rijcke Christi.
 Totten eynde des gantschen aertrijcx breet,
 Maect die boose ter schanden,
 Die boghen sterck breect hy met grooten spoet,
 De spiessen scherp, maeckt hy te niet, end verdoet,
 Die waghene met brande.

Staet doch af en my voor dijn God bekennt, God vermaent de gheweldige tot zijnder kennisse.
 Die daer groot ben inden volcken bekennt,
 Ouer die gantsche Aerde,
 Met ons is der heerscharen Heer en God
 Die God Iacobs sal ons een vaste slot,
 In noot beuonden werden.

Deus Deorum Dominus. Psalm L. I.U.

§ Hier wort het volck van haren valschen Godsdienst ghestraft, end bewesen, waer in den rechten Godsdienst gelegen is: End dat alle Godloose van God verworpen sullen wesen, hoe schoonen schijn sy hebben, ten zy dat sy haer beteren.

**Op de Ouerlantsche wijze des .Cxix. Psalms: Het zijn doch salich alle die,
&c.**

GOd der Goden Heer spreken sal, God roept alle menschen tot het gehoor syner gheboden.
 End t'samen roepen d'aertsche dal,
 Uan Oosten tot den Westen.
 Wt Sion God verschijnen wilt,
 Uerciert met schoonheyt onghestilt,
 Koemt hy zijn bont beuesten
 Uoor hem verdoende vyer sal gaen,
 Omringt met een tempeest voortaan,
 Ouer al sal hy lichten,
 Uan bouen hy dan roepen sal,
 Hemel end Aerde met gheschal,
 Om zijn volck so te richten.

Segghende wilt versamelen my,
 Mijn Heylighen die door offer vrij,
 Mijn bont willen wtrecten,
 De Hemelen sullen ouer breyt,
 Uerklaeren zijn gherechticheyt,
 Want God sal selue richten,
 Hoort mijn volck de reden mijns monts,
 O Israel, dit is mijn verbont
 Dat ick dijn God wil wesen
 Ick sal dy straffen, spreeckt de Heer,
 Uoor dijn offerhanden nemmermeer,
 Die altijd voor my wesen.

Ossen wt dijn huys neem ick niet, God heeft geen acht op den wtwendigen vleeschelicken dienst.
 Noch bocken van dy, want verdriet
 End walghing sy my gheuen,
 Want alle boschdieren zijn mijn,
 End alle beesten die daer sijn,
 Duysent berghen aenkleuen,
 Mijn zijn der berghen voghelen al, Alle dingen behooren God toe.
 Der wilder dieren t'gantsch ghetal,
 Is in mijn macht alleyne.

Waert dat my *hongerde* ick soud certeyn,
 Dy niet segghen want, s'werelts pleyn,
 Is mijn, end watter is inne.

Meynstu doch dat ick stieren vleesch,
 Of dat ick bocken bloet vereysch,
 Om eten oft om drincken?
 Offert den Heere lof, end danckt Waer in den warachtighen Godsdienst geleghen zy.
 Den allerhoochsten suldy dan,
 Dyne beloften schencken,
 Aenroept my oock in dynen noot,
 Ick sal dy helpen kleyn end groot,
 Waer met du my salt eeren,
 Maer totten boosen spreeckt de Heer, God verwerpt de godloose, om datse de straffe verachten,
 ende het woort, gemeinschap hebbende met dieuen, &cet.
 Wat verkondichstu euen seer,
 Mijn Wet ende mijns woorts leere?

Ghemerckt dat du de straffe haet,
 End verwerpt mijn woort ende raet,
 Alwech end t'allen tijden,
 Is't dat du eenen dief aensiest
 Du loopst met hem end wilt dy niet,
 Uan eebreakers vermijden,
 Tot quaet is dynen mont ghestelt,
 Dijn tong tot valscheyt is ghequelt,
 De welcke du cierst schoone,
 Sittende spreekstu met der daet,
 Teghen dijn broeder alwech quaet,
 End dynes moeders sone.

Dese stucken ghedaen hebstu,
 End om dat ick swijghe dinckstu,
 Dat ick dy oock ghelijcke,
 Maer hoewel ick wat lijden mach,
 Ick sal't noch brenghen aen den dach,
 Ende dy straffen desghelijcken,
 Nu hoort (bid ick) te deser tijt,
 Ghy die God gaer verghetende zijt, Uermaninghe tot beternisse.
 Op dat ghy niet verderuet,

Die lof en danck offert, eert my,
Dit is den rechten wech waer by,
Datmen salich mach werden.

Miserere mei Deus. Psalm.lj.

§ Het officie van eenen warachtighen penitent, Hy leydt hem de barmherticheyt Gods alleene te voren daer door hy bidt. is God om zijn ghenade bidden, hemseluen verdoemen, om een nieu herte ende den heylighen Gheest bidden, de Sondaers leeren, de weldaden Gods ouer al prijsen, hem een ootmoedich hert offeren. Ende voor de Ghemeynte Christi bidden.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

O God mijnder ghenadich zijt, Hy neemt oorsake om bidden, niet wt zijn *verdiensten*, maer meer van zijn onweerdicheit om dat hy gesondicht heeft. Dijn woordt, (seydt hy) beloeft barmherticheyt, so ontferme dy mijnder
Na dyne goetheyt groot end/ wijt,
Doet wt mijn ouertreding,
Na dyne groote ontferming.
End wast my God mijn toeueraet,
Uan alle myne boose daet,
End maeckt my reyn van sonden,
Gheneesr my myne wonden.
Mijn sonde staet altijt voor my,
Ick heb ghesondicht teghen dy,
Alleyn voor dy boosheyt ghedaen,
In dijn woort saltu blijuen staen,
Warachtich als men dy richtet.

Siet in ghebreck ben ick ghewracht,
Als my mijn moeder heeft voortgebracht,
End in sonden ontfanghen,
Ueel quaets heb ick beganghen,
Maer totter waarheyt hebby lust, De waarheyt ende wijsheyt Gods is de *kennendtschap end*
t'betrouwen zijnder barmherticheyt door Christum.
End du gaefst my oock dat ick wust,

Dyne wijsheyt sonder sorghen,
 Die heymelick was verborghen,
 Ontsondicht my met ysop schoon, De sonde is ons aen geboren.
 Dat ick reyn worde, end wast my saen,
 Snee wit: en vreucht laet hooren my,
 Dat mijn ghebeynten worden blij,
 Die du so hebst verslaghen.

Merckt niet op mijn ellendigen staet,
 Doet wt alle myne boosheyt quaet,
 Heer wilt doch in my scheppen,
 Een reyn hert sonder vlecken:
 Eenen rechten gheest in my vernieuwt, Eenen rechten gheest noemt hy die alleen op de
 barmherticheydt Gods staet.
 Stoot my niet van dy, oock wilt niet,
 Dynen heylighen Gheest my weeren,
 Dien ick niet kan ontbeeren,
 En laet my weder komen meer,
 Den troost dijns salicheyts O Heer,
 Den vrijen gheest weerhoudt my, Hy wilt prediken de barmherticheyt Gods, die anders van ons
 niet begeert.
 Die godloosen wil ick leeren vrij,
 Op datse haer tot dy keeren.

Uan die bloedschuldige my beurijdt,
 God mynder salicheyt ghebenedijt:
 Dat mijn tong mach vertellen,
 Dyne gherechticheyt tot allen,
 Mijn lippen open doet O Heer, Hy bidt voor de gantsche gemeeynte, dat sy mach bliuen in de
 kennisse harer sonden, end betrouwen in de barmherticheyt Gods.
 Dat mynen mont verkondighe seer,
 Dijn lof tot allen stonden,
 Daer ick toe ben verbonden:
 Want tot den offer hebdy gheyn,
 Behaghen Heer, dat is certeyn.
 Daerom en heb ick gheen ghedaen:
 Den rechten offer van God ontfaen,,
 Is eenen gheest ghebroken.

Een ghebroken en verslaghen hert,
 Saltu niet werpen achterwert,
 Noch salst van dy niet iaghen,

Maer het sal dy wel behaghen,
 Na dijn goetheyt doet Syon wel,
 Op dat worden erbouwen snel,
 En stadich moghen dueren,
 Die Ierusalemsche mueren,
 Dan saltu hebben vrede ende lust,
 Tot den offer der gherechticheyt,
 Tot den brantoffer wel ghemoet:
 So salmen dan die kalueren goet,
 Op dynen Altaer legghen.

Quid gloriaris. Psalm,lij.

§ De heylighe Daudid straft de godloose, die de goedtheyt Gods verachten, de welcke ouermidts dat sy op haer seluen staen, sullen haestelic vergaen, maer de geloouighe die op God betrouwen, sullen groen zijn ghelijck den Olijuen boom.

Op een Franschoische wijse.

Uaerom roemdy du machtighe in boosheyd, Die goetheyt Gods men daghelicx wel siet, Schand en verderf dijn tong steyts ouerlegt, Als een scherp schers dat buyten weghe schiet, Schadigen steyts, weldoen bemint ghy niet, Die leughenen beminstu meer dan t'rechte, Tot schandelickheyd dijn valsche tonghe wtrectet.

God sal dy schenden ende dy drijuen vrij, Wt dijn lant, ende dijn zaet te niete doen, D'welck de vrome schouwende sullen sy, Ureesen en oock bespotten de onvroen, End segghen: dit is den man die euen koen, Op God niet staet, maer op zijn groote hauen, End sterckt sick in alle boose daden.

Maer ick sal den groenen Olijuen boom, Doch zijn ghelijck in't huys des Heeren breyt, Want ick mijn hoep sekerlick sonder droom, In Gods goedtheyt voor eewich heb gheleyt, Eewich sal ick tot dijn lof zijn bereyt, Door dijn toesaghe wil ick dijn hulpe verwachten, Om dijns naems wil, dien, die de vrome groot achten.

Dixit insipiens. Psalm.liij.

§ God aensiet de boosheyd der godloosen, ende salse straffen, beschermende zijn ghelooighe.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

*D*En dwaes die spreekt, daer is geen God De godloose zijn dwasen, God verachtende.
 In zijn ghemoet end leuen,
 Sy zijn gheschendt door schand end spot,
 Tot goet gheensins begheuen.
 De Heer sach op der menschen kint,
 Of yemant God socht, end versint.
 Sy zijn al af gheuallen, De geschonden natuere aller menschen.
 Gantsch onnut end vol erges moets.
 Gheyner van haer wercket wat goets,
 Niet een oock onder allen.

Ghy boose daders all ghemeyn,
 Wen wiltu dy bekeeren?
 Die mijn volck op eet tot op't beyn, De wercken der godlooser.
 Als doen die't broot verteeren,
 Sy roepen God den Heere niet aen,
 In grooter vreesse sy alwech staen,
 Daer gaer niet is te vreesen,

Maer God is inder vromer gheslacht,
Welcker raedt de godloos veracht,
D'welck t'zijnder scha sal wesen.

Want God verstroyt haer beynen al, Straffe der godlooses.
Die de vromen belegghen,
Want God versmaetse ende sal,
Haer straffen, wat sy segghen,
Wie sal verlossen Israel,
Wt Sion van zijn groot ghequel, god beschermt de syne.
Als God sal weder bringhen,
Sijn volck wt der gheuanghnis swaer,
Hem Iacob sal verureughen gaer,
End Israel ontspringhen.

Deus misereatur nostri. Psalm lxxvij.

§ Daud bidt God den Heere, dat hy niet alleen de Ioden, maer oock de Heydenen met zijn kennisse begauen wil, het welcke hy oock ghelooft dat geschieden sal: Daerom vermaent hy oock alle volcken om God te louen ende te dancken.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

ONs God wil ons ghenadich zijn,
En synen zeghen gheuen,
Uerlicht ons met zijn aenschijn,
Hier end in't eewich leuen,
Op dat wy Heyden leeren fijn,
Zijn weggen t'allen tijden,
Ende de salicheydt diuijn,
Die hy ons om verblijden,
Ons schijnt sonder vermijden.

Die volcken dancken dy O Heer,

En prijsen dynen Name,
 Sy verheughen in dyne leer,
 En iuychen vrolick t'samen,
 Dat du recht vonnist dat volck al,
 Dat hier woont beneden,
 En leydet dat na dijn gheual,
 In de Hemelsche steden,
 Daer blijerschap is met vreden.

De Heyden dancken dy eenpaer, Alle geestelicke *end* oock lichamelicke segheninghe komen van God.

Sy louen dy ghenadich,
 Want du maecktst de aerde vruchtbaer,
 En gheeft vruchten ghestadich,
 En seghent ons met oueruloedt,
 Met dyne gauen krachtich,
 Du seghent ons tot ons behoedt,
 Dies moeten wy ghedachtich,
 Dijns wesen Heer almachtich.

Deus venerunt gentes. Psalm.lxviij. I.U.

**§ Een beklach der ghelouighen om de verstroyinghe der Ghemeynte,
 ende een aenroepinge der hulpe Gods tegen alle veruolghers.**

Op de Franchoise wijze des cxviij. Psalms, Rendez a Dieu &cet.

DE Heydens zijn O Heer gekomen,
 In dijn erue end hebben besmet,
 Dynen Tempel, *end* tot steynen hoopen,
 Hebben Hierusalem verset,
 Sy hebben dyner knechten lichamen, De verachtinge der Dienaren Gods.
 Den voghelen tot spijs ghestelt,
 End t'vlesch dyner trouwer dienaren
 Den dieren des velts voorghestelt.

Als water hebben sy vergoten,

Haer bloet rontom Hierusalem.
 Daer was oock (d'welck ons heeft verdrotten)
 Niemandt diese heeft ten graef ghedaen,
 Tot eenen spot zijn wy bedeghen,
 Onse nabueren groot en kleyn,
 Tot eenen laster wy daer leuen,
 Den ghenen die omtrent ons zijn.

Hoe lang Heer sal dijn gramschap dueren, Een gebet teghen de ongelououghe veruolghers.
 End als een vyer ontsteken zijn?
 Wilt dyne toornicheyt doch stueren,
 Ouer tvolck dat dy niet bekent,
 End ouer rijcken die niet hebben,
 Dynen Naem oyt gheroepen aen,
 Want sy Iacob verslonden hebben,
 End zijn woonst gaer te niet ghedaen,

Wilt nu voort aen niet meer gedincken, Een gebet om de vergiffenisse der sonden.
 Ons ouder sonden schult end pijn:
 Dijn ghenade haestelick laet blincken,
 Ouer ons, want wy ellendich zijn,
 Doet ons bystandt O God ghehuldich,
 Alleyn om dijns Naems wil end eer,
 Uerlost ons, weest goet end gheduldich,
 Ons sonden om dijns Naems wil Heer,

Waerom souden de boose scharen, Een gebet tegen tyrannie.
 Segghen: waer is haer God? daerom
 Wreeckt in ons ooghen, dyner dienaren,
 Bloet t'onrechte ghestort alom,
 Tot dijn aenschijn laet komen t'suchten,
 Der gheuanghenen end laet fijn,
 Door dijn kracht vrij leuen end vluchten,
 Die tot der doot gheeyghent zijn.

Wilt onse nabueren verghelden,
 In haren schoot Heer seuen fout,
 Den laster daer met sy dy quelden,

End schand diese dy aendeden stout,
 End wy dijn volck by dy ghepresen, Dancksegginghe der geloouighen.
 End het kudde dijnder weyden breyt,
 Sullen dy dancken alle weggen,
 Ende prijsen inder eewicheyt.

Quam bonus Deus Israel. Psalm.lxxiiij. I.U.

§ Daud bewijst door zijn exempel, hoewel dat het voorspoet der boosen, end het tegenspoet der vromen zy een groote versoeking, dat nochtans de geloouigen sick eyndelic troosten moeten, schauwende op Gods woort end op het eynde der dinghen.

Op de Ouerlantsche wijze des xiiij, Psalms. Dit spreekt der onwijse mont &c.

GOD is recht goet den Israel, De heylighe werden gheergert ouer den voorspoet der godloosen.
 Den die daer zijn reyn van hertsen,
 My aengaende mijn voeten snel,
 Waren byna sonder schertsen,
 Ghestruyckelt end gheslibbert schier,
 Want ick ijuerde ouer den hier.
 Die gaen moetwillighe paden,
 Schauwende den grooten voorspoet,
 Der boosen den na haer ghemoet,
 Alle dinghen wel gheraden.

Sy zijn mit gheen krancheden zwaer,
 Uoor haren doot veel beuanghen,
 Sy zijn vet end sterck gants end gaer,
 Door moeyten is hen niet banghe,
 Gheljck het anderen menschen is.

Menigherley ghestraft ghewis,
 Zy mit den menschen niet werden.
 Daer wt koemt datse hoogmoet omringlt
 Zy zijn (als mit een kleed) becinglt,
 Mit gheweldigher hooerde.

Heure ooghen pulen vast wt,
 Uan vetticheyt: zy gheneeren
 Sick alleßins na heur besluyt,
 Ia beter dan zy begheeren.
 Sy scheyden zick end spreken quaet,
 Uan gheweld ende onrechter daet
 Sy spreken vast vol onweerde.
 Sy stellen heuren mond mit spot
 Teghen Hemel end teghen God.
 Heur tong gaet ouer d'eerde.

Daerom werdt zijn volck gaer beweegt,
 Twijfelmoedigh inder zaken:
 Een groot deel zick tot hen begheeft,
 Om oock de weelde te smaken.
 Ia zy duruen wel zegghen prat:
 Hoe zou God konnen weten dat
 Heeft kentschap de Allerhoogste?
 Zie de godloozen hebben spoet,
 In dezer wereld end groot goet,
 Zittende in d'beste end hoogste.

Uoorwaer ick heb mijn hert altijd
 Uergheefs reyn end recht ghedreghen.
 End mijn handen, niet zonder strijd,
 Mit onnoozelheyt ghedweghen.
 End heb daghlicks aenstoot gheleen.
 Ende alle morghen veel ghestreen,
 Doe ick zulcks ouerleyde:
 Ick hadde ghewið schier veracht
 Heer, dyner kinderen gheslacht.
 End my daer van afghescheyden.

Ick dacht by my oft mooghlick waer,

De zake recht t'onderkinnen,
 Mer dat was my moeyelick end zwaer
 End hebs niet konnen verzinnen:
 Tot dat ick in Gods Heylichdom
 Ghegaen bin, end heur end' vernam, Het verderf der Godloossen.
 Welck is ia dat ewigh steruen.
 Du heeftze slibberich ghestelt,
 Du zaltze oock doen vallen snel,
 Op dat sy te mael verderuen.

Ach hoe haestlick zijn sy beuaen
 End onbehoeds oueruallen.
 Sy zijn ellendelick vergaen,
 Door vreezen zijn sy veruallen,
 Euen als daer een droom vergaet
 So bald de slaep den mensch verlaett,
 So zijn sy te niet ghekommen.
 Du zalt veracht maken ghewis,
 In der stad heurs beelds ghedachtnis,
 End al haer wezen en rommen.

Want mijn hert was my gaer verzuert
 End bestraelt waren mijn nieren,
 Ick was gaer bot end onghestuert,
 Onuerstandich als de dieren.
 Ia ick was voor dy als een beest.
 Ick was niet te min mit dy meest
 Du woust my by der hand nemen: God leert de geloouighen.
 End heefst beleydt ghenadelick
 My, door dynen raed stadelick
 End werdst my tot eer aennemen.

Wien heb ick in den Hemel breed
 Dan dy O mijn God alleyne.
 End op Aerden niemand ick weet God is het besit der Heylighen.
 Die my gheualt in't ghemeyne.
 Mijn vlees zwijct *end* mijn hert *van* nood
 Ouermidts heur begheerte groot
 Tot dy Heer in dit verbeyden.

God is mijns herten steenrotß vast,
 Daerop alleyn is het ghepast
 End mijn deel in ewigheyden.

Want zie die zick daer scheidt af Een geestelick ouerspel.
 End verre van dy afwijcken,
 Die sullen vergaen als dat kaf
 End wie dy verlaett desglijcken
 Du zalt verderuen mit dijn maght,
 Daerom heb ick voor goet ghedacht
 My tot Gode toe te wenden,
 Ick heb ghestelt op God de hoep mijn
 Op dat ick alle wercken dijn
 Uerkondighe tot den ende.

Confitebimur tibi. Psalm lxxv. I.U.

§ De geloouigen prijsen den Naem des Heeren, midts dat sy dit van hem weten, dat hy eenmael sal sitten te richten ende te reformeren de werelt, tot verderf der boosen ende verheffinghe der vromen. Dit wert aengheuaen door de predikacie des Euangeliums, end sal volleyndicht worden ten wtersten daghe.

Op de Ouerlantsche wijze, Mach ick ongheluck niet wederstaen, &c.

Uy sullen dy vast louen Heer, De Propheet troost dat volc Gods (welck daer verdruct wert) op dat het eenen moet grijpe, midts Gods teghenwoordicheyt.
 End prijsen seer,
 Uoor allen dynen weldaden.
 Want dijns naems teghenwoordigheyt
 Is by end bereyt,
 Den die konden dijn grootdaden.
 Wen ick heb (God seyt) de bequame tijt,

Als dan sal ick slecht,
 So wat daer is recht,
 Richten mit woorden,
 End daden.

Dat Aertrijck sal versmilten schier Der Aerden versmeltinghe.
 End alle die hier
 Daerop woonen end reppen.
 Mer ick heb het zeer vast ghesett,
 End fijn ondersett
 Als mit pijlaren die treffen.
 Den dwasen heb ick
 Gheseyt te mael dick
 Razet doch zo niet,
 Ende den boozen liet:
 Den hoorn wilt niet verheffen.

Urheft niet uw' hoornen mit spot Daudid vermaent de vyanden dat zy niet te veel betrouwen
 op hare macht.
 In't hoog teghen God
 Halsterckigh willet niet reden,
 Want niet van Oost noch Westen breed,
 Noch van Zuyden heet,
 Komt de hoogheyt hier beneden.
 Want de Richter is De hoocheyt koemt van God alleyn.
 God zelue ghewis:
 Den eenen verstoott
 Den andren maeckt groot
 Hy, na synen wonderheden.

Want de beker mit stercken wijn
 Is in Gods hand fijn
 Bereydt, daer sal hy wt schincken,
 Mer den droussem zullen daer snel
 Alle boozen fel
 Wt zuyghen ende wt drincken.
 Zo veel als op eerd
 Mit grooter onweerd,
 Zeer qualick beraen
 Gode wederstaen,

End zijn gheloouighen krincken.

Mer ick zal Gods gherechticheyt
 Ia in eewigheyt,
 Uerbreyden end verkonden.
 End ick zal eenen Psalm den Heer
 God Iacobs ter eer,
 Mit ghesanghe vrij vermonden.
 End breken sal ick God sal alle hoornen der Godloosen breken.
 Alle hoornen in stick
 Der Godloosen: mer
 Der gherechten tot eer
 Sullen werden t'allen stonden.

Uoce mea ad Dominum. Psalm lxxvij. I.U.

§ Daud verhaelt de grootheyt zyner verdruckingen ende versoekingen: daer na oock door wat middel hy tot eenen goeden eynde ghekomen zy, naemlick, door d'betrouwen in de goetheyt Gods, welcke hy wel aenmerct wt den voorledenen weldaden, ende den krachtdadighen wercken des seluen Gods.

Op de Franchoische wijze des .xxxij. Psalms, Resueillez vous chascun &c.

*I*Ck riep met mijn stem totten Heere, Daud beklaegt zick ouer zijn groote verdruckinge waerouer hy eyndelick getroost wert
 Wanneer ick was in lijden groot.
 Mit mijn stem riep ick tot God zeere,
 End hy heeft my verhoort in noot.
 Wanneer my was banghe,
 Socht ick mit verlanghen,
 Aen mynen Heere troost,
 Mijn hand was by nachte,

Steits ghestreckt mit klachte,
 Mijn ziel bleef onghetroost.
 Wanneer ick by my ouerdachte,
 Gods handel, so maeckte ick misbaer
 Ick klaechde by dagh' end by nachte,
 De gheest besweeck my gantsch *end* gaer,
 Myner ooghen schelen
 Hielstu, dat ick quelen
 Moeste sonder slaep.
 Ick was so verslaghen
 Uermoeyt midts mijn klaghen
 Dat ick bleef sonder spraeck.

Alsdan dacht ick op d'oude tijden,
 End op d'oude Iaren ick sach
 S'nachts ouerleyde ick myne lieden
 Daer ick my mit te troosten plagh. Wanneer Daudid gheen en troost toeliet, zo *nam* hy zynen loop
 tot Gods ghedachtenissen, aenroepende zijn barmherticheyt.
 Ick sprack wel beraden,
 Hoe zwaerlick beladen,
 Mit mijn hert onvro.
 End mijn gheest gheringhe
 Kreegh in zin veel dinghen
 End onderzocht also:

Sal ons de Heer ewlick verstecken,
 Sal hy ons niet meer vriendelick zijn.
 Sal zijn goetheyt ons steits ghebreken,
 End zijn woord ewlick t'onzer pijn
 Heeft oock God vergheten
 Of zoud' hy niet weten
 Sick t'ontfermen meer.
 Sal hy in zijn tooren
 Besluyten zijn ooren
 End zijn ghenaden zeer.

Ick began te dencken ten lesten De geloouige ontfangt eyndelic troost *van* den Heere.
 Dits niet dan myne kranckheyt klaer
 De rechte hand des Allerhooghsten
 Uerandert zulck wesen voorwaer.

Ick dacht aen s'Heeren wercken,
 End aen dijn wonderwercken
 Die du daer heefst ghewracht:
 End an all dijn daden
 End van dynen raden
 Sprack ick niet onbedacht.

O Heer dyne weggen end raden Alle doen Godes is recht end heylich, hoewel hy schijnt
 somwijlen straflick te handelen.
 Zijn vol allerley heyligheyt,
 Wie is zo groot een God van daden
 Als onse God van eewicheyt?
 Du bist na recht mercken,
 Die daer wonderwercken
 Wrechttest ouerbreyd,
 Du heefst laten blijcken
 Dijn kracht op eerdrijcken,
 Onder de volcken wijdt.

Du heefst Heer wt louter ghenade
 Uerlost dijn volck gheweldelick:
 Naemlick Iacob in zijn zade
 End Iosephs kinders te ghelijck. Hy meld des Iosephs om syner Godsalicheyt end grooter weldaedt
 willen tot den Hebreuschen volcke.
 De waters O Heere
 Hebben, t' onser leere,
 Dyne macht wel ghesien.
 End sy zijn beuonden
 Krachtloos, de afgronden
 Uerschrickt oock gheweest zijn.

De woccken hebben oock ghegheuen
 Uele waters door reghenslach.
 Hebben ghedondert daer beneuen,
 Dijn haghelg'schut men vlieghen sach.
 De stem dijns donders
 Is mit velen wonders
 Inder lucht sterck ghehoort,
 De blixems die lichten
 Sloughen de ghesichten.
 D'eerd was door vrees' beroert.

In der Zee zijn Heer dyne weggen De kinders van Israel zijn door d'water gegaen, mer de
 Egyptenaers zijn daerin versmoort.
 End dijn paden in watern sterck
 Waerdoor du woudst dijn volck bewegen
 Mer dyner stappen bleef gheen merck.
 Als een kudde schapen
 Leydestu dijn knapen,
 Dijn trow volck door de hand
 Mosis ende Aaron.
 Hier wt klaer, als de Zon,
 Is dijn goetheyt bekend.

Deus stetit in Synagoga. Psalm.lxxxij. I.U.

**§ God werdt hier herin gebrocht, straffende de Richters end Regenten,
 hen te kennen gheuende haer ampt Daudid bedreychtse oock end siende
 haer ongerechtigheyt, bidt God dat hy, als oppersten Richter, daerin
 voorsie.**

Op de Ouerlantsche wijze. Met vreed vnd vreud &c.

GOD is ghestaen in der samling Hier worden de boose Richters ghestrafft, op *dat* sy afstaen van
 ongerechtelick te richten end rechtsinnich richten also hier beschreuen staet.
 Der grootmachtighen,
 Om een oprecht Richter te zijn allen Richteren.
 Hoe lang sult ghy rechten onrecht,
 End gunstich den boosen wesen.

Beschermt doch de arme lien
 End oock de weesen.
 Den gheweld end onrecht gheschien
 Daer voor sy vreesen.
 Den die in druck end ellend zijn
 Ontslaet van uwen oordeelen.

Der ellendighen end arms volcks

Die verdruckt werden.
 Laett v eenmael erbarmen doch
 End reedtse op eerden
 Wt der hand der Godloosen sterck
 So wil ick uwer ontfermen.

Sy weten niets sy verstaen niets
 In duysternissen
 Wandelen zy: des vol verdriets
 End erghernissen
 Werdt d'eerdrijck door haer regiment
 Ia alle recht oordeel veruallet.

Ghy zijt Goden heb ick gheseyt. Dese plaetse wert van Christo wtgheleyt Ioan.10.
 My gh'lijck mit namen
 Soons des Allerhoochsten ghy zijt.
 Doch alle t'samen
 Ghy sult steruen als ander doen
 End vallen als der Uorsten eene

Sta op O God richt du d'eerdrijck Hy bidt God dat hy door synen soon Christum den richthandel
 in handen neme mits dat hem alle Heydens toekomen, &c.
 In desen stande
 Na dat de Richters onrechtelick
 Richten mit schande.
 Want alle Heydens kommen dy toe
 Als dijn erf in allen lande.

Deus ne sileas. Psalm lxxxij. I.U.

§ Daudid begheert van God hulpe, tegen die omliggende onbesneden nacen, die Ierusalem ende de Gemeynte Gods altijd sochten te vernielen, desen Psalm is oock een ghebet der Christenen, tegen alle tyrannen ende poorten der hellen, die de kercke Christi willen ouerweldighen.

Op de Franchoische wijze des cxxxvij. Psalms, Estant assis aux Riues. &c.

SWijcht doch niet Heer, O God wil stil wesen, verdraecht doch niet langer dit iammer wesen,
Dijn vyanden want sy sick steken op, Die dy haten verheffen haren kop, Tegen dijn volck
listelick sy raetslagen, Tegen dijn erf hebben sy raedt gheslagen.

Sy hebben gheseyt laet ons nu gantz wtroeyen, Die godloose verbinden haer te samen tegen de
vromen, mer God maect te niete alle haer raetslagen end vangt die in haer wijsheyt. Datse niet
meer volck zijn noch niet en bloeyen, Dat gheen ghewach zy des naems Israels, Gerooft hebben
sy en teghen dy rebel, Een bont gemaect Edom end Dismaeliten, Moab oock Hagar ende die
Gebaliten.

Amon daertoe, Amalech de Palestijnen, Die van Tyro ende Assur met den synen, Die kinderen
Loth hulpe hebben gedaen, Laet hen dien loon met Madian ontfaen, Met Sysara en Iabin, aen
Kisons beken, In Eder al vergaen, soo't heeft ghebleken.

Maeckt dat al haer Uorsten als Oreb varen, Als Cheb, Zebach Zalmana sonder sparen, Die daer
seyden laet ons de woonste Gods, Besitten vrij als het deel onses lots, Ierusalem latet ons nu
vertreden, Ende het gantsche lant met alle syne steden.

O God wiltse als een rat ongestadich maken, Als een stoppel voor den wint door dijn wraken,
Ghelijck een vyer dat een groen wout verbrant, Ende als een vlam die de hooge bergen brant,
So laet-

se fel dijn onstuym weder vinden, Ende verslaetse met dijn harder draeywinden,

Haer aengesicht wilt met schaemten versoecken, Op dat sy also dynen Naem besoecken, Maecktse beschaemt, verslaetse in eewicheyt, Gantsch ongheacht brengt in verdriet en leydt, Op dat hen mach dijn Naem wel bekend werden, Ende dat du bist alleyn de Heer op Aerden.

Quam dilecta Tabernacula. Psalm.lxxxiiij. I.U.

§ Hier wort bewesen wat grooter begeerte dat de Koninck David hadde tot den Tabernakel Gods, daer den rechten Godsdienst was, Ende hoe lieflick dat het zy int midden der Gemeynten Gods te wesen.

Op de Franchoische wijze des ciiij. Psalms. Sus, sus, mon &c.

*H*Oe lieflick zijn, dijns Tempels woonsten Heer, Den lust der gheloouigher tot de vergaderinge Gods. Mijn ziel met lust, dijns huys inganck begheert, Mijn hert *end* vleesch, met vreuchden zijn entspronghen, Om haest totten leuenden God te komen.

De musch *end* oock, de swaelu haren nest Geuonden heeft daer sy haer iongen legt So lust my oock, O God na dijn altaren O mijn Koninck, *end* Heer der heyrsharen.

Salich zijn die in dijn huys wonen vrij, Hoe salich dat sy zijn die in't midden der Gemeynte Gods wonen. Gewelick vro sullen dy prijsen sy, Salich is, wiens kracht in dy is gelegen, *End* in wiens hert beuest zijn dyne wegen.

Door't dal des drucx gaende, sullen sy

fijn, seer wel voorsien van schoon fonteynen zijn, Uan deucht tot deucht sullen sy gaen met vreden, *End* sullen vrij in Syon tot God treden.

O Heer *end* God der heerscharen verhoort, Een Ghebet. Mijn bidden, herckt God Iacobs ongestoort, Ons beschermer, wil ons aensien ende stercken, *End* in d'aenschijn dijns Ghesalfdens sien end mercken.

Want eenen dach is beter in dijn huys, De weerdicheyt der Gemeynte Gods. Dan duysent zijn elders, Heer sonder dy, Lieuer saet ick aen den dorpel dijns huys Heere, Dan dat ick sou met den boosen verkeeren.

De Heer is my tot een Son *end* schilt, De geloouige onder het cruyce, betrouwen op God. Genade end eerde Heere gheuen wilt, Sijn goeden gheeft hy den vromen sonder rouwen: Salich is, Heer, die in dy sal betrouwen.

Benedixisti Domine. Psalm.lxxxv. I.U.

§ Daud door de heyligen Gheest singt ende propheteert van der toekomste Messie, ende van zijn geestelick Koninckrijck, in't welcke gerechticheyt, vrede *end* waerheyt sullen regneren, gelijk oock Esa.11. staet, ende eyndelicken bewijst hy oock, hoe der ghelouigher sonden, door Christum wechgenomen zijn, so Danielis in't 9. ende Miche.7. staet, ghelijck oock het gheheele nieuwe Testament leert.

Op de Franchoische wijze des I. Psalms Le Dieu le Fort &c.

Dijn Aertrijck Heer genade hebstu ghedaen, Du hebst Iacob vanden banden ontslaen, Du hebst dijns volcx boosheyt ghenomen wech, Sijn sonden al wt ghenaden hebst bedeckt, Dijn gramschap groot, hebstu versoet ten eynde, End dynen toorn daervan oock willen wenden.

Keert dy tot ons God onses salicheyts, Went *van* ons af den brant dijns toornicheyts, Wilstu alwech tegen ons zijn verstoort. Of dynen toorn vertrecken van nu voort, Bistu niet die, ons ten leuen wil bringen, Waer voor dijn volck in dy sick sal entspringhen.

Toont doch O Heer ons dijn barmherticheyt, Ghenadelick gheeft ons dijn salicheyt, Hooren wil ick, wat God de Heere mildt, Spreeckt, want tot zijn volck vrede spreken wilt, Ende oock daer toe weldadich zijn tot allen, Op dat sy niet tot sotticheyt veruallen.

T'heil is voorwaer den Godvreesenden by, op dat by ons d'heerlicheyt ware vrij, Ghenade en waerheyt komen sick in't ghemoet, Rechticheyt en vreed sullen sick kussen soet, Dit is den staet vanden gelucsaligen tijt des gheestelicken Konincrijcx Christi. T'ghelooue sal vast spruyten wt der Aerden, Gherechticheyt sal wt den Hemel gheschouwt werden.

De Heer sal oock zijn goedertierenheyt, Gheuen seer mildt en storten ouer breydt, Ons Aerdrijck sal zijn vrucht bringen voort, In oueruloedt al na des Heeren woort, Gherechticheyt sal voor den vromen treden, En ouer wech sal hy fijn gaen in vreden.

Inclina Domine. Psalm lxxxvj. I.U.

§ Daud met desen schoonen Psalm, bidt God, dat hy hem (mitsgaders dat hy onnoosel is) voor de listen der vyanden wil bewaren, ende zijn ghemoet met lust der deuchden ende der godsalicheyt entsteken. Ende eyndelick loeft hy de goetheyt ende de barmherticheyt des Heeren.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms. Mon Dieu preste &c.

O Heere neycht tot my dijn ooren,
End wil my als nu verhooren,
Want ick alsins ben verdruckt,
Gaer ellendich en bedruckt,
Bewaer bidt ick dy mijn leuen,
Want tot deucht ben ick begheuen,
Mijn God bewaer dynen knecht,
Die sick dy vertrouwet recht.

O Heer zijt my doch weldadich,
Goetgunstich end oock ghenadich,
My die so ootmoedelick,
Dy aenbidde daghelicks,
End wil dijns knechts ziel verblijden,
Die sick dijns roemt t'allen tijden,
Want tot dy mijn Heer mijn God,
Hert end ghemoet hef ick op.

O Heer op dy wacht ick gheduldich,
Want du bist sacht ende ghehuldich,
Seer goedich tot alle man,
Die dy van herten roept aen,
Mijn ghebet dan Heer volkomen,

Tot dynen ooren laet komen,
 End hoor so du alwech doet,
 Mijns biddens stem met der spoet.

So haest als my noot beuanghet, In allen noot salmen God alleen aenroepen, want hy is't alleen,
 die vanden beginne, de bedruckte hoort ende vertroost.

Tot dy roep ick met verlanghen,
 Want my pleechstu in't ghemeyn,
 By te staen end anders gheyn.
 Daer is gheen God te ghelijcken,
 By dy O Heer des Aertrijcken,
 End daer is noch God noch man,
 Die dijn wercken na doen kan.

Alle dijn schepsel met hoopen,
 Sal tot dy komen ghelooopen,
 En sal dy aenbidden seer,
 En groot maken dijns Naems eer,
 Want du bist groot bouen maten,
 En van grooter weldaden,
 Daerom hebstu desen prijs,
 Dat du gants alleyn God zijst.

O Heer wijst my dyne weggen, Die weggen Gods zijn ons onbekent, ten zy datse ons God door
 zijn woordt wijst, ende ons daer in doet wandelen.

Dat ick wandele recht te deggen,
 Bedwingt mijn herte dat het dy,
 End dijn Name vreese vrij,
 Mijn Heere God van gantscher herten,
 Dijn lof wil ick stedes beherten,
 En dynen Naem totter doot,
 Sal ick altijd maken groot.

Want dijn goedicheyt ghepresen,
 Hebstu aen my wel bewesen.
 Mijn ziel trechende wt der noot,
 End vrijende van der doot,
 Heer die grootsche my bespringhen,
 En met grooten hoopen dringhen,
 En staen na mijnder ziele stracks,
 Sonder op dy te hebben acht.

Maer Heer du bist seer barmhertich,

Een warachtige beschrijuinge Gods, wat hy is, so veel als ons noodich is te weten, so Exod.23.
 staet. Seer weldadich ende goethertich,
 Lanckmoedich in toornicheyt,
 Gaer goet, en vol trouwicheyt,
 Siet my aen, zijt my ghenadich,
 Gheeft kracht dynen knecht ghestadich,
 End den Soon dyner dienstmaeght,
 Bewaer ende maeckt onuersaecht.

Wil doch een teecken ter deghen,
 Dynere goedicheyt my gheuen,
 Op dat gantsch werden beschaemt,
 Die my haten onbeschaemt,
 End op dat het hen mach rouwen,
 Wanneer sy sullen aenschouwen,
 Dat du Heere my by ghestaen,
 End verstroosting hebst ghedaen.

Domine refugium factus es. Psalm.xc. I.U.

**§ Hier wert verhaelt de ellendigheyt ende korticheyt des menschen leuen.
 End Daud bidt God dat hy de selue eenen yghelicken gheuoelen doe, op
 dat hy Gods gunste t'hemwaerts te beter smake, ter grootmakinghe des
 Godlicken Naems.**

Op de Ouerlantsche wijze, Ick dancke dy leue Heere, dat du my, &c.

*H*Eer du bist ons ghewesen,
 Een toevlucht van ewigheyt
 Eer de berghen huer wesen,
 Hadden, end de Aerde breyt,
 Ia voor der werelt gronden
 Hefstu schoon dijn wesen fijn

Du werst oock onderuonden,
Eewich sonder end te zijn.

Du sleepst den mensch so langhe De korticheyt *end* ellendigheyt des menschen leuen om der sonden wille. Des menschen leuen vergeleken by der eewigheyt Gods, is als een dagh ia als een wake inder nacht

Dat hy zick onnut beuindt.
Dan segstu straf end stranghe:
Keert weder O menschen kindt.
Want voor dy duzend Iaren
Zijn euen doch als de dach
Uan gistern, hen gheuaren:
End als de waeck inder nacht.

Du doestze vergaen rade Des menschen leuen vergeleken, by de rassicheyt eens waters, by eenen droom, end by den grase, &c.

Als water dat henen vloeyt.
Ghelijck een droom gherade
Sy vergaen zeer zwaer bemoeyt,
S'morghens zijn sy in ruste
Euen als gras fijn ghezaeyt,
S'morgens bloeyt het met lusre
T'werdt s'auonts dort afghemaeyt.

Wy zwijcken mits dijn toorn, De ellendigheyden dezès leuens zijn een straffe onzer zonden.

End schricken midts dijn grun:
Du legst onz' boos dy vooren
Ia in het licht dijns aenschijns.
Want onze daghen alle
In dynen toorn vergaen,
Onze Iaren veruallen:
Als woorden die henen gaen.

De Iaren die wy leuen
In dezen droeuen foreest,
Zijn Iaren thienmael zeuen,
Of achtentich allermeest.
Oock de ieucht zelf daer inne
Is niet dan arbeyd end pijn,
Sy gaet voorby gheringhe:
End wy vliegghen haest daer hin.

Wie isser die ten rechten
Bekent dynes toorns maet

Godes toorn laet zick meest blijcken tegen de geloouigen.
 Hoe de menschen meer vruchten
 Dy, hoe hy hen meer aenstaet.
 Op dat wy dan wel weten,
 T'ghetal onser daghen zaen.
 Doe ons daer van de wete,
 Op dat wy na wijsheyt staen.

Keer weder Heer, hoe langhe De geloouigen begheren van God, dat sy de kortigheyt harer Iaren
 ten rechten ouerleggen mogen, op dat, &c.
 Wolstu so seer toornigh zijn,
 Uerzoen dy (ons is banghe)
 Eenmael mit den knechten dijn.
 Sadigh ons in den morghen
 Mit dyner goedigheyt groot.
 Dat wy ons sonder sorghe,
 Uerheughen tot in den doot.

Uerheugh ons voor den daghen
 Daer in du ons heefst ghequelt
 End voor der Iaren qualen
 Die wy lang hebben ghetelt.
 Dijn werck laet doch verschijnen
 Aen dynen knechten O Heer,
 End dijn heerlicheyt schijnen
 Aen heuren kinderen teer.

De cierlickheyt onz' Godes
 End Heeren die zy ons by
 Na den eysch dijns ghebodes
 Wy bidden van herten vrij:
 Seghen d'werck onser handen
 Alweghe door dynen Gheest,
 Gheef dat wy onsen handel
 Uoluoeren in dyner vreeß.

Qui habitat in adiutorio. Psalm.xcj. I.U.

§ Hier beschrijft Daudid de groote zekerheyt end voorspoedigheyt der geloouigen.

Op de Franchoise wijze des selfden Psalms.

Wie zijn vetreck neemt tot den schut
 Des die dat hoogst' in woonet,
 Die sal als in een seker hut,
 Onder Gods schadu woonen,
 So segt hy ernstlick tot den Heer,
 God is mijn toelucht reyne,
 Mijn burg, mijn hoep, der haluen seer,
 Stuen ick op hem alleyne.

Want van des iaghers strick sal hy So wie zick Gode wt gantschen herten beueelt, die sal beurijt
 werden van allerley misual, &c.
 Dy vrijen end wttrecken.
 Oock vander pest hoe zwaer sy zy,
 Hy sal dy schoon bedecken
 Mit zijn vlercken: du salt vrij zijn
 Onder zijn vederen teere,
 Mit zijn trauw werdstu bedeckt fijn
 Als met een schild end speere.

So dat du niet te vreezen heefst
 Wat gruaem is by nachte,
 Noch voor den pijn (so lang du leefst)
 Die s' daechs vlieght dy te wachten,
 Noch voor eenighe pest die daer
 In't duyster heeft haer wesen,
 Noch voor t'boos op den middagh klaer
 Uerderflick opgheresen

Laet vallen dy ter lincker hand
 Duyst, end thien duyst ter rechter,
 So sal sulck iammer schaed end schand
 Dy gantslick niet aenuechten.
 Mer du salt haer verderf sien zaen
 Mir dynen eyghenen ooghen,
 End de godloosen stracx ontfaen
 Haren loon onbedroghen.

Want om dat du tot den Heer reedst

Du bist mijn toelucht reyne.
 End om dat du in't hoogh besteetst
 Dijn hoep op God alleyne:
 Gheen ongheluck kan dy voortaan,
 Eenigher wijze aennijpen,
 Gheen plaghe zalder oock aenstaen,
 Die dijn hut kan aengrijpen.

Want hy zal synen Englen snel
 Beuel gheuen te deghe:
 Dy te bewaren rechtßins wel,
 In allen dynen weghe.
 Op heur handen zullen zy dy
 Draghen, dat dijn voet bloote
 Niet struyckeke, noch zick onvry
 Teghen eenen steen stoote.

Op Luparden end Slanghen fel
 Du zalt onbezorght treden.
 Leeuwen end Draken euen wel
 Zalt du schaedloos betreden.
 Om dat hy my liefst (spreeckt de Heer)De geloouige hebben hulp end bystand te verwachten.
 Zo wil ick hem beweeren
 Ick wil zijn huld zijn langks zo meer
 Want hy mijn naem vereeret.

Hy zal my aenroepen mit vliet,
 End ick sal hem verhooren.
 Ick sal hem by zijn in't verdriet,
 Hem redden end vereeren.
 Uollen zal ick met daghen veel,
 Zulckerley eenen mensche.
 Ick zal hem oock rijcklick mijn heyl
 Uertoonen t'zinen wensche.

Deus vltionum. Psalm xciiij. I.U.

§ Die heylighe Daud straft in desen

Psalm, de Epicureen, Atheisten, ende de godloose Tyrannen, die de godsalige veruolgen ende benauwen, euen als of daer gheen God en ware, die het merckt, ende straffen sal, ende hy troost alle vrome die van sulcke, veruolginge lijden, seggende: datse de Heere verlossen sal, ende dat hy de godloose straffen ende verderuen sal.

Op de Franchoische wijze des Ij. Psalms, Misericorde au poure &cet.

O Heer end God der sonden wreker recht, God wreker recht wil dijn kracht laten blijken, Heft dy nu op *O* Richter des aertrijcken, Om die grootsche te gheuen loon end recht, Hoe lang sullen de boose Heer hebben recht, Hoe lang sullen sy sick moetwillich draghen, Hoe lang sullen sy spreken met hoochmoet, End in boosheydt sick roemen end behaghen.

Dijn ghelieft volck wrijuen sy vast ontween, End dijn erfdeel seer schandelick sy plaghen, Weduwen en vreemdelingen sy dootslagen, Weesken bedruet verworgen sy met een, Daerentusschen dencken sy op dy niet, Maer seggen stout, de Heer siet niet de saken, So spreken de godloose, Sa.2. Maer sy en sullen de straffe niet ontloopen, so 2.pe.3. staet. *Den* God Iacobs weet niet watter geschiet, End verstaet niet van t'ghene dat wy maken.

Werdet doch wijs onuerstandige lien, *O* ghy dwasen, wanneer sulstu vroet wesen: Die d'oor ghemaect heett, hoe sal hy doof zijn? Die d'ooghe ghewracht heeft, hoe sal hy niet sien? Die de volcken

strafft, ende wetenschap gheeft, Den menschen al, soud hy, wilt dit betrachten, U straffen niet, want de Heer is't die heeft, Ende bekent aller menschen ghedachten.

Wel salich is den man Heer die du strafft, God castijt de syne wel, maer hy verwerpt de syne niet, die hy verkoren heeft, so Rom.8 end 11. staet. Ende dien du hebst in dijn Wet onderwesen, Op dat du dien rust gheefst in tegenheden, Dewijl men den boosen eenen kuyl graeft, Want die sal zijn volck verworpen niet, Sijn erfdeel oock sal hy gheensins verlaten, Tot dat t'ghericht met gherechticheyt gheschiet, Die de vrome gheensins sullen nalaten.

Wie sal voor my teghen de boose opstaen, Wie sal voor my staen teghen de boosdaders, Ten waer dat my de Heer geholpen hadde, Mijn ziel die waer nu schoon ter Helle ghegaen, Als ick oock dacht mijn voet is op den vall, Dijn goedicheyt heeft my seer vast ghemaket, Na d'hitte groot mijnder gedachten al, So hebben my dijn troostinghen vermaket.

Hebstu yet ghemeyn metter Tyrannen stoel, Die daer verdruckt onder den schijn van rechte, T'samen loopē sy onder schijn van rechten, T'onnoosel bloet dommen sy en maken koel, Maer den Heer is my als een vaste borcht, Mijn God is my de steenrots mijns betrouwen, Uerghelden sal hy hen t'boos onbesorcht, En in haer quaet verdoemense en benouwen.

Iubilate Deo. Psalm.C. I.U.

§ De Propheet vermaent alle menschen zick te begheuen tot den dienste Godes, ende zick te vinden in der heyligher vergaderinghe.

Op de wijze De gheest is ghewillich, maer &c.

Uychet in den Heeren, alle ghy
 Die daer zijt op eerd hier beneden,
 Uereert den Heere mit ieughden blij,
 Uoor zijn aenschijn *met* vreucht wilt treden,
 Bekent den Heer dat hy is dijn God,
 Hy heeft ons beyde, Iode end Heyden
 Gh'maeckt, niet wy ons self,
 Wij zijn zijn volc, *End dat* kudde syner weyden.

Tredet vrij aen in die poorten zijn Hier wert de Gemeynthe vermaent sick in den dienst Godes
 te vinden, in sonderheyt op den vierdaghden.
 Hem danckende voor zijn weldaden.
 End in zijn zael prijs singhet hem fijn.
 Loeft hem *end* prijst zijn Naem met daden
 Want de Heer zeer goedertieren is
 Zijn barmherticheyt neemt geen eynde,
 Ende zijn trou die zal ghewið
 Sick nemmermeer van ons afwenden.

Misericordiam et iudicium. Psalm.cj. I.U.

§ Hier wordt beschreuen het officie eener Christelicker ouerheydt, hoe dat sy haer seluen stellen sal, de boose verwerpende ende de goede aennemende. Waer in alle huysvaders een voorbeelt harer officie hebben, om haer so in haer huysghesin te draghen.

Op de Franchoische wijze des vj. Psalms. Ne veuillez pas &c.

*V*An goetheyt end gherichte, Men moet God prijsen, end wt der herten dat goddelick is soecken,
end dat boos is, haten.

Is't dat ick nu wil dichten,
Dy wil ick singhen Heer,
Wijselick wil ick leuen,
In oprechtighe wegghen,
Tot dat du tot my keerst.

Met oprechten ghemoede,
Wil ick my voortaen hoeden,
Te mynen huysen eenpaer,
Uan t'boos wil ick my mijden,
Noch dat in ander lijden,
Want ick haet't gantsch ende gaer.

Alle die van dy wijcken, Hoedanigher gemeynschap een geloouige hem wachten moet.
Haet ick oock dergelijcken,
So dat niet een van haer,
By my sal moghen blijuen,
Die een boos ghemoet drijuen,
Die sullen oock van daer.

Ick sal oock niet bekennen,
Die haer tot schade wennen,
Die synen naesten vrij,
Met achterklap beschadicht,
Die wil ick onghenadich,
Uerwerpen verre van my.

Die met grootscheyt beuanghen,
End hoochmoet is behanghen,
Te lijden waer my pijn,
Mijn ooghe sal aenmercken,
Die door t'ghelouue wercken,
Op dat sy by my zijn.

Die haer onnoosel draghen, Met hoedanighen men gemeenschap hebben sal.
Welcke my wel behaghen,
Sullen mijn dienaers zijn,
Die omgaet met bedriegghen,
Met spotten end met lieghen,
Sal in mijn huys niet zijn.

Maer de boosdoenders alle, De Ouerheyte moet de boosdoenders straffen.
 Wil ick brenghen ten valle,
 Ouer het gantsche lant:
 Op dat de stadt des Heeren,
 Reyn worde ende hem vermeerde,
 Gods woort aen allen kant.

Benedic anima mea Domino. Psalm.ciiij.

§ Wy worden hier gheleert, dat de herboren mensche, hemseluen gantschlick voecht, om God te dancken, van alle geestelicke end lichamelicke weldaden: de snootheyt der menschelicker natueren wt der herten bekennde: ende verweckt oock alle andere creaturen, om God die so machtich ende barmhertich is, te prijsen.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

Mijn ziele looft den Heere dijn, Daudid wil God wt der herten dancken voor de weldaden die hy hier ordentlick verhaelt.

En voecht dy oock te samen:
 Dat inwendich des herten mijn,
 En loeft synen heylighen name.
 Mijn ziel vergheet de weldaet niet,
 Die dy door den Heer is gheschiet,
 In dijns boosheys verheuen,
 Want hy gheneest al dyne kranckheyt,
 End kroont dy met barmherticheyt,
 Urijdt van de doot dijn leuen.

Dijn herte veruult hy met goet,
 Ende sal dy oock vernieuwen,
 Dijn ieucht wie hy des Arents doet,
 Als dyne sonden dy rouwen,
 So doet de Heer barmherticheyt,

Recht oordeel en gherechticheyt,
 Allen die onrecht lijden,
 Want hy zijn wegen heeft doen verstaen,
 Den volcke door Mosen en kont gedaen,
 Datmen t'quaet soude mijden.

Ons God ons Heer barmhertich is, Tot de ghene die hem warachtelick vreesen.
 Ghenadich ende lanckmoedich,
 Hy straft oock niet na zijn ghericht,
 Maer hy is so sachtmoedich,
 Dat hy niet altijd schelden wilt,
 Maer synen grooten toorn stilt,
 End oock met ons niet handelt,
 Na onse sonde ende boose daet,
 Die hy ons niet vergolden haet,
 Doen wy se hebben bewandelt.

So hooch den Hemel is gestelt, De barmherticheyt Gods is groot ende ghestadich.
 En vast blijft ouer die Aerde,
 Also de goetheyt Gods haer halt,
 Tot die zijn vreesse aenueerden,
 So verr' de morghe van auont staet,
 Worpt God van ons, ons sonden quaet,
 Laet de boosheyt niet regneren,
 Als een goet vader ouer zijn kint,
 Ontfermt hem God end bemint,
 Den ghenen die hem vreesen.

Want hy weet hoe wy zijn ghemaect, Het ongeduerich leuen des menschen is geleken by een
 blomme, end de barmherticheyt Gods is eewich.
 Wt stof, end is ghedachtich,
 Dat de mensch als hoy is ghemaect,
 Eenen kleynen tijt wat machtich,
 Hy bloeyt hier in des werelts pleyn,
 Ghelijck die blommen alle ghemeyn,
 Op t'velt in korte stonden:
 Want als de wint daer ouer gaet,
 So kentmen dan niet meer haer staet
 En wort niet meer gheuonden.

Maer des Heeren barmherticheyt,

Sal ewelicken dueren,
 Ouer kints kint zijn gherechticheyt,
 Die God rechtsinnich dienen,
 End houden zijn bont sonder spot,
 Ghedencken oock op zijn ghebot,
 Op dat zij't wel beleuen,
 Want Gods stoel in den Hemel staet,
 Zijn heerschappy ouer al gaet,
 Zijn rijck wilt hy ons gheuen.

Nu loeft den Heer ghy Engelen al, Alle creaturen moeten den Heere prijsen.
 Die krachtich zijt van sterckten,
 Die daer wel wtricht ouer al,
 Zijn ghebot in dyne wercken,
 Loeft God alle zijn heyschaer goet,
 Die al zijn welbehaghen doet,
 En prijset synen Name,
 In alle hoecken des heerschaps zijn,
 Louen den Heer zijn Dienaers fijn,
 Doet oock so mijn ziel Amen.

Beatus vir qui timet. Psalm.cxij. I.U.

§ In desen Psalm beschrijft ons Daudid de goetheyt ende milde liberaelheyt Gods, end vermaent alle Christenen, dat sy met hantreyckinghe, die wt der warachtiger liefden koemt, God nauolgen, de sulcke sullen blijuen, maer de Godloose worden wtgheroeyt, op deser wijze, end met dese woorden, vermaent oock Paulus alle Christenen, tot hantreyckinghe 2.cor.8. ende 9.

Op de Ouerlantsche wijze des .xxv. Psalms, Uan alle menschen &c.

Salich is de man die daer leeft,
 In rechter ontsicht des Heeren,
 End die een welgheualen heeft,
 In zijn gheboden en leeren,
 Sijn zaedt op Aerden sal krachtich zijn,
 End t'zaet der vromen t'welc God ooc fijn,
 In seghening sal vermeerren.

Rijckdom en alle oueruloedt,
 Sullen in zijn huys wesen,
 Sijn gherechticheyt blijuen moet,
 Hoe seer hy hier is in vreesen,
 T'licht schijnt den vromen in duysterheyt,
 End werden ghetroost in teghenheyt,
 Door Gods ghenade ghepresen.

Weldadich is de goede man, Het officie des Christenen mensches, die van God met wterlicke
 segeninghe begaeft is, is dat hy mildelick wtdeele als een goet dispensier.

Door wtleenen en gherieuen,
 End al zijn saken hy wel kan,
 Met oordeel en stichting drijuen,
 Salich is hy, want door gheen gheual,
 Beweecht hy nemmermeer worden sal,
 Den vromen man sal steits blijuen.

Uan't quaet gerucht dat ouer koemt,
 Schroemt hy sick niet met allen,
 Want hy sick in den Heere roemt,
 Waerop t'herte is veruallen,
 Hy staet vast en vreest oock gaer niet
 Tot dat hy zijn vyanden siet,
 Na zijn begheerte oueruallen,

Hy deelt wt met herten blij,
 En gheeft van t'zijne den armen,
 Sijn gherechticheyt blijft vrij,
 Eewich midts zijn ontfermen,
 Synen hoorne verheuen staet,
 Uol eer, maer t'viants begheerte quaet,
 Sal haest vergaen met karmen.

Met verdriet en toorn is hy beuaen,

Dies bijt hy t'samen die tanden,
 Maer tzijnder tijt sal hy vergaen,
 End werden tot schanden,
 Want des schalckens begheeren al,
 Sal vergaen en komen ten val,
 Ouer alle de landen.

Laudate pueri Dominum. Psalm.cxiiij. I.U.

§ Een verweckinghe om den Heere te prijzen, ouermits hy zick hier also vernedert ten nutte der verslaghenen ende ellendinghen.

Op de wijze, alst beghin.

Loeft den Heer ghy die zijn knechten zijt,
 Loeft doch den Name des Heeren,
 Want synen Name ghebenedijt,
 Prijselick seer moetmen vereeren,
 Uan nu aen tot in eewicheyt,
 Uan Oosten totten Westen breyt,
 Prijslick is den Naem des Heeren.

Want de Heer verre verheuen is, Hy prijst de genade Gods in den sondaren, verweckende alle menschen tot Gods prijs.
 Bouen den Heydenen alle,
 End syne heerlicheyt groot end frisch,
 Bouen des Hemels ghestelle.
 Wie is ghelijck ons' God die daer
 Zo hoogh woont, hy aensiet doch klaer,
 Wat in Hemel is end Aerde.

Die den armen fijn wt stof oprecht,
 End heft'en wt dreck tot eeren,
 Om hem te stellen met Uorsten recht,
 Mit zijns volcks Uorsten end Heeren.
 Die de onruchtbare te mael
 Uan kinderen veel in't ghetael,
 Blij moeder heeft laten werden.

Non nobis Domine non nobis. Psalm.cxy..

§ Hoe alle gheloouige den wachtigen God Israelis, in dit leuen alleen moeten betrouwen, vreesen ende prijsen, want hy alleen goet ende almachtich is, daer alle verzierde Goden krachteloos zijn.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

Met ons niet ons O ewiger Heer, Den eenighen almachtighen God behoort alle eere toe.
 Maer dynen Name gheuet de eer,
 Om dijn goetheyt end trouwe.
 Waerom souden wy der Heyden spot
 Zijn, dat sy segghen: waer is haer God?
 D'welck ons met recht mach rouwen.
 Want onse God in Hemel is.
 Hy maket al wat hem ghelust,
 Maer haer Goden ghemaket zijn, De ijdelheydt der afgodischer beelden.
 Wt gout end siluer door menschen hant,
 Sy hebben mont ende spreken niet,
 Sy hebben ooghen en gheyn ghesicht,
 Alleluya, Loeft den Heere.

Sy hebben ooren end hooren niet,
 Hebben oock neuse en gheenen roeck,
 Niet een onder haer allen,
 Sy hebben handen en grijpen niet,
 Sy hebben voeten end gaen geen tridt,
 Haer keel kan gheensins kallen,
 Die sulcks maken zijn oock also, De straffe der beeldemakers. De geloouige moeten op God betrouwen.
 End die daerop verhoppen oock,
 Maer du Israel end Aaron,
 End die den Heere vreeset vroom,
 Hoept doch op den Heere mildt.
 Want hy dijn hulp is end schilt,
 Alleluya, Loeft den Heere.

De Heer ghedenckt onser genadelick, De goedtheyt Gods tot de syne.
 End sal ons seghenen eewelick,
 Met zijn heylighe gauen.
 Hy sal seghenen t'huys Israel,
 End t'huys Aarons oock euen wel,
 So verre als sy gheloouen,
 Hy sal oock seghenen alle die,
 Die God den Heere vreesen hier,
 Weder sy kleyn zijn ofte groot,
 De Heer sal dy in dynen noot,
 Ueel meer ander weldaden doen,
 Tot dy ende dyne kinderen vroom,
 Alleluya, Loeft den Heere.

Ghy zy'het die God gheseghenet hat,
 Door welcken Hemel end Aerde staet,
 End wat daer is beneuen.
 Den Hemel behouden heeft onse God,
 Uoor hem, end den menschen voor haer lot,
 De Aerde heeft hy ghegheuen,
 De doden sullen O Heer,
 Gheen lofdanck gheuen nemmermeer,
 Noch die die daer varen in de stil,
 Hebben daer toe noch hert noch wil, Esaie 38.d. Psalm.6.a.
 Maer wy zijn Gode tot lof bereyt,
 Uan nu aen tot in der eewicheyt,
 Alleluya, Loeft den Heere.

Dilexi quoniam. Psalm.cxvj. I.U.

**§ Hy maect groot wt gronde zijns herten de wtnemelicke liefde Gods
 t'hemwaert, beschrijuede de groote vaerlicheyt end gheweldigheyt syner
 versouckingen gekommen door t'gelooue tot eenen goeden eynde derseluer:
 daerna neemt hy voor sick,**

zick te begheuen tot desen goeden God in eewicheyt.

Op de Ouerlantsche wijze, des cij. Psalms, Nu laue mijn &c.

Ick lieue den Heer, want hy sal my Waer in de geloouighen den Heeren lieuen
 Uerhooren so hy steyts heeft gedaen,
 De daghen mijns leuens wil ick vrij,
 Hem in allerley noot roepen aen,
 S'doots banden hadden my geringelt,
 Mijn leuen was wterlick in noot,
 End s'grafs ancxt hadde my becinghelt
 Mit grousame vaerlicheyt groot,
 Ick riep aen den Name des Heeren,
 Ach Heer doch mijn ziel beurij,
 So beuand ick dat hy gaer zeere,
 Weldadigh, gerechtigh, barmhertigh zy.

De eenuoudighen beschermt de Heer,
 Des bin ick zelue zeer wel bewust,
 Hy halp my doe ick geplaegt ward zeer.
 Keer weder dan mijn ziel in dijn rust,
 Want God heeft dy ghedaen weldaden,
 Want du O Heer mijn ziel vanden doot,
 Mijn ooghen van tranen wt gnaden, De groote barmherticheyt Gods tot den synen.
 Mijn voeten oock van vallens noot,
 Heefst verlost van dynen behaghen.
 Derhaluen so wil ick fijn, Het leuen als voor den Heer dragen, is godzalighlic leuen, end god
 altijt voor ooghen hebben.
 Mijn leuen als voor den Heer draghen,
 Midden der leuender Ghemeynten zijn.

Ick heb gelooft daerom sprack ick vry,
 Oock vernedert door het cruyce swaer,
 End seyde in mijn vlucht dat geen mensch zy
 Warachtigh, all mensch is leughenaer,
 Wat sal ick den Heere verghelden,
 Uoor alle weldadigheyden zijn,
 Die hy my ghedaen heeft onzelden,

Mit eenen lustighen aenschijn:

Ick wil des heyls kelck aenueerden De verdruckinge des gheloouighen om der beleden waerheit willen, 2.Cor.4.

Daer God synen lust aen heeft,

End daerop s'Heeren Naem mit weerden

Aenroepen so langh als mijn ziele leeft.

Ick sal ghelden mijn beloften bloot,

Den Heeren God voor den volcke zijn.

Der Heylgen doot is van weerden groot

Uoor den Heer so het aen my blijct fijn.

Ach Heer ick ben dijn knecht end sone, De geloouige betaelt den Heere zijn beloften, end dancksegginghen.

Dijnr dienstmaegt, den du heeft beurijt,

Danck wil ick dy offeren schone,

End roepen aen dynen Naem wijt:

End myne beloften betalen.

Uoor den gantsche volcke zijn,

Midden in des Heeren Uoorzalen,

Binnen dy O du stadt Ierusalem.

Laudate Dominum omnes gentes. Psalm.cxvij. I.U.

§ Hy noodt alle volcken te prijsen de groote barmherticheyt, ende de eewighe waerheydt des Heeren, die hen behoort mede ghedeylt te werden.

Op de wijze, alst beghin.

Loeft den Heeren ghy Heydens all, Hy wijßseght dat d'Euangelium oock onder de Heydenen gepredict sal werden.

Loeft hem alle volcken mit geschal,

Want zijn barmherticheyt gepresen,

Aen ons vermenighfuldicht is,

End syne waerheit sal ghewis,

Eewelick doch bestandigh wesen.

Confitemini Domino. Psalm cxvij. I.U.

§ Hy maect groot de goetheyt Gods, ende verweckter de Ghemeynte toe: wt dien dat hy hem verlost heeft wt allen synen verdrieten Hem beuestight hebbende tot Koningk ouer Israel teghen den wille Sauls, end anderen Regenten des volcks. Waerin hy zick bewijst een warachtigh voorbeelt Christi, Matt.21.

Op de Franchoise wijse des cijj. Psalms, Sus louez Dieu &c.

*D*Anckt God midts dat hy goet is, sonder mijden, Daudid danckt God dat hy tot een koninc Israels zy opgenomen end ontfanghen. Want zijn barmhertigheyt blijft t'allen tijden, Israel nu segge van herten vrij: Dat zijn goetheyt blijft in eewigheyde. Aarons huys oock segghe mit bescheyde: Dat zijn goedertierenheyt eewigh zy.

Die daer den Heer vreezen, laet vrij vermonden, Dat zijn barmhertigheyt blijft t'allen stonden, Doe ick in anckst was, zo riep ick God aen, End hy heeft mij verhoort ende gsted in't breyde, De wijl de Heer dan vast staet aen mijn zijde, So vreeze ick niet wat de mensche doen kan.

De Heer is voor my mit mynen bystandren, Daudid wt vaerlicheyt end benautheyt is in breede ruste bracht. Zo zal ick zien mijn wil aen mijn vyanden, T'is beter te hopen op den Heer zacht: Dan op den sterflicken mensch te betrouwen, Ia beter is't op God zijn hoep te bouwen, Dan op Uorsten hoe groot sy zijn gheacht.

Als wouden my vele menschen omringen, Ick hoep'ze door s'Heeren Naem

wel te ringhen, Als wouden zy my omringhen tot leydt, Zo sy gedaen hebben, ick wou'se alle,
Zonder ontsicht gantschlick bringen ten valle, Door des Heeren Naem end bystandicheyt.

So sy my schoon als biezwermen omringhen, Als doornen vyer zick bluscht haest end geringe,
Sy sullen oock zwijcken *end* ondergaen, Ick hoep'se door s'Heeren Naem t'oueruallen, Du
vyand du heefst my willen doen vallen, Maer de Heer heeft my zijn bystand ghedaen.

De Heer is mijn sterckheyt end mijn ghesanghe, Mijn salicheyt oock wanneer ick ben banghe,
In der gherecht en huysen hoortmen niet, Anders dan een stem vol allerley ieugden, De wijl
des Heeren rechter hand, t'onser vreuchden, Seer groote dingen ghedaen heeft met vliet.

S'Heeren rechte hand heeft geweest verheuen, Dat Dauid *het leuen* behouden heeft, zijn vyanden
ouerwonnen, het rijck bekomen, dat schrijft hy Gode toe, *end* niet syner wijsheyt kracht of
deucht. Ende heeft groote daden krachtlick bewesen, Ick sal niet steruen maer sal leuen fijn,
End sal s'Heeren groote wercken verkonden, Hy heeft my wel ghestraft, ick moett' vermonden,
Maer heeft my niet ghegheuen in doots pijn.

Doet op die poort des tempels den gherechten, De geloouigen bewijsen haer dancksegging voor
de ontfangen weldaden. Toegheeyghent, end inghegaen ten rechten, Ick wil louen God mit
dancksegghing zaen. Dese poort is Gods poort waer door in treden, De gherechten, ick wil dy
Heer danck reden, Dat du my heefst verhoort end by ghestaen.

De steen den, als onnut, hebben ver-

worpen, Het is wonder van Daudid, dat hy na sulck een veruolch ende veriaghen tot de kroone gekomen is, mer noch grooter van Christo den Heere &c. De boulieden, Dese is tot 's houes hoeft worden, Mit grooter eer: dits van den Heer gedaen, End het is wonderbaer in onsen ooghen, Dit is de dach daer in wy ons wel moghen Uerheugen, den de Heer heeft aengheuaen.

Wy bidden dy O Heer wil ons nu hoeden, End in deser gelucksaemheyte behoeden, Ghelucksalich is die daer kommen is, In des Heeren Name hoochlick ghepresen. Wy die daer wt des Heeren huysse wesen, Alle gheluck wenschen v toe ghewis.

De Heer is sterck end zal ons fijn verlichten. Bindt den osch aen des outaers hoorne dichte. Dy bist mijn God ick sal dy dancken frisch. Mijn God ick sal dy mit loue verheffen, Na Gods lof, mits dat hy goedt is, wilt treffen, Want zijn barmherticheyt doch eewich is.

Ad Dominum cum tribularer. Psalm.cxx. I.U.

§ De Propheer begheert van leughenachtige tongen ontslagen te zijn, hem beklagende van de boosen, dat hy met haer gheen vrede (die hy soeckt) kan vinden.

Op een Ouerlantsche wijze.

Uanneer ick was in teghenspoet De Godsalige in tegenspoet tot God roepende, worden verhoort.
So riep ick God aen metter spoet,
End hy heeft my met blijden schijne,
Uerhoort so hy eenpaerlick doet,

De syne in druck ende pijn.

Ach Heere God mijn ziel beurijdt, Het perijkel *end* fenijn der valscher tonghen.
 Uan boose lippen t'alder tijdt,
 Die niet dan leughen vertellen,
 End haren naesten onghemijdt,
 Twee tongich ewelick quellen.

Wat kan de valsche tonghe doen,
 Anders dan twist *end* tweedracht broen,
 Als een krachtichs mans scherpe pijlen,
 Ende gloeyende kolen van houte groen,
 So is sy tot allen wijlen.

Wee my dat ick als vreemdelinck, Die *van* Mesech woonden int Noorden van den Iootschen
 lande, ende die *van* cedaer in't Suyden.
 In Mesech ben d'welck is een dinck,
 (Om s'volcks boosheydt) swaer om verdragen,
 In Cedaers Tenten oock ballinck,
 Blijue ick te menighe daghen.

Ick hebbe te lange gewoont met haer, De Godloose soecken twist, de Godsalige vrede.
 Die niet sochten dan twist eenpaer,
 Als ick haer van vrede vermelde,
 Sy hebben niet gheuraecht daernaer,
 Maer teghen my haer sy stelden.

Leuauī oculos meos. Psalm.cxxi. I.U.

§ Daud seyt hier dat de ghelooighen, na zijn exempel, verwachten moeten haer bystand van den eenighen God die daer beleyden sal alle haer heylich voornemen.

Op de Franchoische wijze. Qui au conseyl du malins &c.

*U*anneer my koemt eenighe druck aen boord, Een geloouich bedruckt herte heeft de oo- Tot den berghen hef ick mijn ooghen voort, Waer van

ick op mijn hulp geduldich wachte, Mijn hulp ghewiß ick alleenlick verwachte, Uan den Heeren die daer gheschapen heeft, Hemel *end* Eerd, *end* alles wat daer leeft

Want hy sal niet struyckelen dynen voet Laten, niet sal slapen dijn hoeder goet, Sluymeren sal hy niet noch emmer slapen, Die daer ouer Israel zitt te waken. De Heer bewaert dy in allerley *stand* Als dijn schadw staet hy ter rechter *hand*.

Daerom sal dy de Son des daegs niet slaen, Mit heurer hit, noch ooc des nachts de Maen, De Heer zal dy wel bewaren end hoeden, Uoor alle quaed: *end* sal dijn ziel behoeden, De Heer sal dy hoeden mit zijn gheleyd, So wat du doest van nu in ewicheyt.

Laetatus sum. Psalm.cxxij. I.U.

§ Daudid verheucht zick ouer het opgaen na Ierusalem: een verkoren plaetse tot den dienste Gods. Beschrijft haer goede ordeninghe, ende bidt voor haren voorspoet.

Op de wijze alst beghin.

*I*Ck ben verblijdt doe sy my hebben gheseyt, Hier wert verklaert de groote lust der Godsalighen die sy hebben te komen in de versamelinghe der gheloouigen. Laet ons met vliet tot s'Heeren huys op *gaen*, Ierusalem die daer fijn bist bereydt, In dijn poorten sullen ons' voeten staen. Ierusalem is doch seer

wel ghedaen, Wel ghetimmert, als een stad gaer vol eeren, daer de menschen door eenicheyt vermeerren.

Tot welcke opgaen de gheslachten in't ghemeyn, Gods geslachten dat huys Israel vroom, Waertoe verbonden is so groot so kleyn, Om Gods namen lof te belijden koen. Want daer staen de stoelen om recht te doen, Naemlick Dauids huys stoelen, Wilt goet gunnen, Ierusalem, Wel hen diese beminnen.

Urede moet zijn binnen dyne mueren stil, Hier wert wtgedrukt de begeerte der geloouighen, tot der opbouwinghe end voorspoedicheyt der Ghemeynte. End spoed binnen dyne Palaysen frisch: Om myner broederen end vrienden wil. Sal ick spreken wat dy voorderlick is, Ouermits dat ickse lieue gewis, End om onz' Gods huys wil, in dy ghestanden, Sal ick soecken dijn spoed in allen standen,

Nisi quia Dominus erat. Psalm.cxxiiij. I.U.

§ De Propheet verhaelt de weldaedt Gods, waer met hy de syne wonderbaerlick verlost heeft, van de onsinnicheyt des Duyuels ende syne gheleden, teghen de kracht ende listen der welcker de geloouighe niet staende konden bliuen, ten waer door de bystandicheyt des Heeren.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

/Uaer God ons niet ghebleuen by, Hy verhaelt wonderbaerlicke *verlossinge*.
 Als sy teghen ons opstonden.
 End *van* haer handen gemaket vrij,
 Mocht Israel wel vermonden:
 Waer God ons schermer niet eenpaer,
 Uoor al haer loose listen voorwaer,
 So waer't met ons verloren.

Sy rasen vast en komen ons aen, Waer by de vyanden der Ghemeynten Christi gheleken zijn.
 Al wilden sy ons op eten,
 Tot dooden is al haer bestaen,
 God is by haer vergheten,
 Als windighe water baren slaen,
 Na lijf ende leuen sy ons staen,
 Dies wil ons God erbarmen.

Lof God end danck die niet toegaf,
 Dat sy ons mochten vanghen,
 Als een voghel den strick koemt af,
 Is onse ziel ontganghen:
 Strick is ontwee ende wy zijn vrij,
 Des Heeren Name sta ons by,
 Schepper Hemels, ende Aerden,

Qui confidunt in Domino. Psalm.Cxxv.

§ God beschermt de godsalighe, met de welcke de godloose in zijn rijk gheen deel hebben sullen.

Op de Ouerlantsche wijze, des selfden Psalms.

SO wie hier haer betrouwen gaer, Dat de stadt *Ierusalem* net so bewaert is met berghen, als de
 Godgelooighe door de *bystandicheyt* Gods.
 Op God den Heere legghen,
 Die blijuen gantsch onwanckelbaer,
 End laten haer niet beweghen.
 Haer ghelooue is vast op God ghepast,
 Op wien sy alwech mercken,

Daerom voorwaer, so blijuen sy eenpaer
Uast als des Syons berghe.

Ghelijck die stadt Hierusalem,
Omringhet is met berghen,
Daer door de vyant wort ghetemt,
Dat hyse niet verderue:
So omringt God in aller noodt,
De syne, end wiltse aenkleuen,
End haer bystaen van nu voortaan,
Tot in dat ewich leuen.

God is gherecht end alwech goet, De ongerechtige sullen ouer de gherechtige gheen gheduerige
heerschappie hebben.
Hy sal oock niet toelaten,
Dat de godloose hebben den voet,
Ouer zijn huysghenooten,
Op dat de knecht, die daer is recht,
In sonden niet en valle,
Goet onderstant met syner hant,
Doet God den vromen allen

O Heer doet wel den vromen al,
Die recht in't ghelooue leuen,
Maer die daer leuen na haer gheual,
End haer tot boosheyt gheuen,
Die sal de Heer met groot oneer,
Uerwerpen met de quaden.
Maer ewelick wel sal Israel,
S'heeren vrede hebben, Amen.

In conuertendo. Psalm.Cxxvj.

**§ De gheloouige prijsen God ouer hare verlossinghe, end in haren druck
twijffelen sy niet vander goedwillicheyd Godes t'henwaert, versekert zijnde
dat na droefnissen vertroostinghe volgen sal.**

Op de Ouerlantsche wijze, Heer Christ du eenige Godes, &c.

Doe nu de Heer weder brochte, De verlossing wt der Babylonischer gheuangenisse is een voorbeeld wt der verlossing des Duyuels, der Sonde, end des Doots, waer wt een groote vrolicheyt rijst

Sion wt gheuangeniß zwaer,
Uan enckel blijschap ons dochte,
Dat wy droomden alle gaer.
Onse mont is ghewesen,
Uol lachens ouermidts desen,

End onz'tong vol lofsangs klaer.

Doe hebben, mit open kaken,
 De Heydens luyde aengheuaen:
 De Heer heeft zeer groote saken
 Ghewiβlick mit hen ghedaen.
 De Heer ghedaen groote dinghen
 Heeft mit ons, des wy entspringhen
 End zijn mit vreughden beuaen.

Heer onz' gheuangnen bring weder
 Die daer noch ouerigh zijn,
 So men de baken siet neder
 Sterck vloeyen door Oosten wind.
 Die daer mit tranen sayen, De geloouige volgt *dat* cruyce na, leydende tot heerlicheyd
 Sullen mit vroeylicheyd maeyen:
 End hooghlick ghetroostet zijn.

Die daer zijn zaeyzaet mit duchten,
 End weenen gheworpen heeft,
 Die sal doch niet ewlick suchten,
 Hoe wel hy een wijl so leeft.
 Maer zijn vreughd sal vermeereren,
 Ghelaen sal hy wederkeeren,
 Mit synen handbusselen zwaer,

Nisi Dominus edificauerit. Psalm.Cxxvij. I.U.

**§ De heylighe Gheest leert dat allen arbeyt aller menschen te vergheefs
 zy sonder God. End datse geluckich zijn, die in alle dingen op de hant
 Gods sien: By den**

welcken hy de menschen vermaent, datse haer betrouwen op God setten.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

Uaer God *niet* self dat huys opricht, Door de segeninge Gods geschieden alle dinghen, niet door onsen arbeyt.
 End besorcht alle dinck daer inne.
 So is met ons niet wtghericht,
 Uerloren is kracht met sinne.
 Alle moeyte end sorg vergeefs ooc gaet,
 Als s'Heeren hulp ons niet by staet,
 Alle arbeyt is verloren.

Waer God niet self bewaert de stadt,
 End bouwet torren ende mueren,
 Daer helpt geen gelt noch menschen raet,
 Alle arbeyt is verloren,
 Waer God de waeck niet self grijpt aen,
 Ons waken is vergeefs ghedaen,
 Alle konst end list moet falen.

Daerom merckt op, ende sietse aen,,
 Die sonder ghelooue hier leuen,
 Sy soecken haer broot met vroegh opstaen
 Dat God so niet en wil gheuen,
 Den Godsgheloouighen sulcx gheschiet,
 Ia slapende al en sorghen sy niet,
 Die haer op hem verlaten.

Des lijfs vruchten zijn kinderen veel, De menichuuldicheyt der kinderen, is een segheninghe Gods, ghelijck ooc alle ander dinghen.
 Uan God tot eender eruen,
 Dien hy tot loon gheeft wien hy wil,
 End laet niemant verderuen,
 Met seggen hy alle dinck veruult,
 Door hem alle nootdruft wort ghestilt,
 Wt rechter ghenade ende ionste.

Die pijlen zijn in s'Reusen macht,
 Als hy wil gaen ten strijde,
 End schiet die waer hy heeft ghedacht,

Recht voor hem of ter zijden,
 So zijn alle menschen ionck end aldt,
 In s'Heeren handen ende ghewalt,
 Hy wiltse alle besorghen.

Laet ons *dan* betrouwen op zijn woort.
 En mercken op zijn handen,
 Hy sal ons helpen, nu end voort,
 Dat wy niet gaen tot schanden,
 Den koker hy ons vullen sal,
 So hebben't wy ghewonnen al,
 Uoor onse vyanden alle.

Beati omnes qui timent Dominum. Psalm.Cxxviij.

§ Hoe datmen godsalichlick ende gheluckelick inden houwelicken staet sal moghen leuen.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms.

SAlich is hy bedeghen,
 So wie den Heere vreest,,
 End wandelt in zijn weggen,
 Rechtsinnich inden gheest.
 Den arbeyt dyner handen,
 Dy wel sal konnen voen,
 End sult in alle standen,
 Spoedich zijn in dijn doen.

Dijn wijf sal vruchtbaer wesen, De vruchtbaerheyt der kinderen.
 Als wijnstocken vruchtbaer,
 Die dynen huysen aenkleuen,
 So sullen oock voorwaer,
 Dyne kinderen beklijuen,
 In groot ghetal ghesont,
 Als planten van Olijuen,
 Ouer dijn tafel ront.

So sal bespoedicht wesen, Die goddelick leuen inden houwelicken staet, ontfangen geestelicke end wtwendige gauen van God.

Die God ten rechten dient,
Wt Zion God ghepresen,
Dy salich maken wilt,
Op dat du gantsch dijn leuen,
T'voorspoet Hierusalem,
Aenschout end daer beneuen,
God prijst met hert end stem.

En salt wt dynen zade,
Dobbel gheslachte sien,
In Israel ghenade,
End vrede bouen dien,
Dy zy O Heere ghepresen,
Lof inder eewicheyt,
Gheeft dat wy moghen wesen,
Tot dynen dienst bereyt.

Saepe expugnauerunt. Psalm.Cxxix. I.U.

§ Hier vermaent hy de Ghemeynte zick te verheughen, om dat sy, ghelijckerwijß sy van een yeder verdruckt is gheweest, verlost sal werden, End dat hare vyanden sullen schaemroot werden, niet teghenstaende haren ijdelen waenschijn.

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms, Des ma ieunesse, &c.

SY hebben my dickmael van mijn ioncheyt aen, Hier wert bewesen dat de boosen niet ouerweldighen sullen de godsalighe, mer dat sy eyndelic vergaen sullen, de godsalighe behouden zijnde. Bestreden, nu Israel segghe mit sinnen: Sy hebben my dickmael van mijn ieughet aen, Bestreden, mer sy konden my niet verwinnen.

De ploughers my hebben teeckens inghedruckt, In mynen rugg, end gemaket groue voren, Auer de Heer gherechtigh heeftse verdruckt, End heur zeelen willen afsnijden end schoren.

Dat so beschaemt end verstooten werden stracks, Die Sion mit vyantlicken haet verdrucken. Datze oock ghelijck werden den graze des dacks, Dat daer verdort, eermen t'zelue kan gheplucken.

Daer van zijn hand de maeyer niet vullen kan, Noch haren schoot die de handbussels verzamten. Die daer voorby gaen wenschen gheen gheluck an, Segghende: v zy geluck in s'Heeren Name.

De profundis clamaui. Psalm.Cxxx.

§ Wy worden hier gheleert, hoe de godsalighe door de kennenschap harer sonden, daer van begheeren verlost te zijn, niet door haer verdiensten, maer alleen door de barmherticheyt Gods, door de welke Israeli haer sonden vergheuen worden.

Op de Ouerlantsche wijze des selfden Psalms.

Ut dieper noot schrey ick tot dy, De eerste reden waerom hy begheert vergiffenisse van sonden, is, om dat hi een sondaer is.
 Heer God aenhoort mijn roepen,
 Dijn genadige ooren keert tot my,
 End myner bede zy open,
 Want is't dat du wilt mercken aen,
 Hoe menighe sonde ick hebbe ghedaen,
 Wie kan Heer voor dy blijuen.

Het staet by dyner macht allein, De tweede om dat God barmhertich is.
 Die sonden te vergheuen,
 Dies vreesen wy dy alle ghemeyn,
 Oock in het beste leuen,
 Daerom op God wil ick hopen vast,
 Mijn herte op hem sal zijn ghepast,
 Op zijn woort wil ick rusten.

Al waer het schoon tot inder nacht,
 End weder tot den morghen,
 So sal mijn hert aen s'Heeren macht,
 Uertwijffelen niet noch sorghen,
 So doet Israel t'alder tijt,
 Die wt den gheest herboren zijt,
 End op zijn woort betrouwet.

By ons seer veel misdaden zijn, Belofnisse dat de sonden om niet vergeuen worden.
 Maer by God veel meer ghenaden,
 Sijn helpen is sonder termijn,
 Hoe swaer wy zijn beladen,
 Hy is alleyn de Herder goet,
 Die Israel verlossen moet,
 Wt synen sonden alle.

Ad te Domine leuau. Psalm.Cxxxij. I.U.

§ Daud van syne vyanden verdruckt zijnde, begheert ende bidt hulpe vanden Heere, tooghende met een schoone ghelijckenisse des dienstknechts end maegts, zijn sorchuuldighe ghehoorsaemhey, die oock alle ghelouighe sullen na volgen.

Op de Ouerlantsche wijze, Alleyne God inder hoechde zy eer, &c.

Mijn ooghen hef ick tot dy God allein,
 Bewooner der Hemelen Heere,
 Recht als der knechten ooghen ghemeyn,
 Sien op de milde hant harer Heeren,
 End als der maeghden ooghen sien vrij,
 Op haer vrouwen hant, so sien wy,
 Op God, end onsen Heere.

So staen wy op onsen God en Heer, Ghedult ende lancmoedicheyt Dauids in't cruyce end lijden.
 Tot hy sick onser erbarme,
 Goedertierenlick doet met ons Heer,
 Ghenadelick hoort ons karmen,
 Want wy van smadicheyt zijn versaedt,
 Ons ziel is sadt van der rijcken smaedt,
 End der grootscher, O Heer erbarmet.

Ecce quam bonum. Psalm.Cxxxij.

§ Hoe de ghenoechte ons leuens, in een broederlicke liefde ende eendrachticheyt gheleghen is.

Op de Franchoische wijze des derden Psalms, O Seigneur que de gens, &c.

Siet hoe vrolick en goet,
 In der vromer ghemoet,
 Is d'eenicheyt der herten,
 De welcke t'samen bindt,
 De broeders, end verwint,
 Door t'ghelooue alle smerten.

Euen als d'oly soet,
 Op t'hoofd ghegoten vloeyt,
 In Aarons baert beneden,
 End in zijn kleyders daelt,
 So dat nergens en faelt,
 Den reuck in al de leden.

Als den dau des berchs Hermon,
 De berghen van Sion,
 Uruchtbaer maeckt end bedeghen,
 So doet oock d'eenicheyt,
 Wiens volghers God bereyt,
 Seghen end d'ewich leuen.

Ecce nunc benedicite. Psalm.Cxxxiiij. I.U.

**§ Hy vermaent de Leuiten end geloouighen die daer waken inden tempel,
 den Heere te louen, hen wenshende ghenade end segheninghe.**

**Op de Franchoische wijze des lxi. Psalms, De tout mon cuer t'exalteray,
 &c.**

Ste prijst den Heer mit blijden schijn,
 Alle des Heeren Dienaers fijn,
 Die snachts in s'Heeren huys zijt ghestanden,
 Heft op met heyligheyt uwe handen.

Loeft doch den Heer aen allen kant,
 So sult ghy van des Heeren hand,
 Wt Sion rijckelick gheseghent werden,
 Die daer gemaect heeft hemel end eerde.

Confitemini Domino. Psalm.Cxxxvj. I.U.

**§ Een krachtighe vermaninge om den Heere te dancken ouer zijn
 bermherticheyt, die hy bewesen heeft in der scheppinghe end
 onderhoudinghe aller dinghen.**

Op de Franchoische wijze des xxxvij. Psalms, Ne sois fasche &c.

*D*Anct den Heer mits dat hy goet is beuonden, Een versoeckinge om de eewige barmhertigheyt Gods te prijsen, die hy mit synen wercken ghenoughzaemlic betuycht heeft end betuycht. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. *D*anct end loeft God der Goden t'allen stonde. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. *D*anckt den Heer der Heeren mit hert' end monde. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick.

Die daer alleen werckt wonderbare zaken, Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. Die met wijsheyt den Hemel heeft ghemaket. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. Die d'eerde bouen d'water heeft ghestaket. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick.

Die daer konstigh maeckte de groote lichten. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. De Son die s'daeghs als een heer soude lichten. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. De Maen end sterrn dat zy der nacht verlichtden. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick.

Die daer versloug Egypti eerstgeboornen. Exodi 12.d. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. End leydder wt Israel den verkoren. Exodi 13.d. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. Mit stercker hand end wtgestrecten arm. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick.

Die t'roode Meer bedeelde in tweeen hoopen. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. End leydder door Israel mit den hoope. Want zijn barmhertigheyt blijft eewelick. Heeft Pharao Exodi 14.g. mit synen

heyr verzopen. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick.

Die zijn volc door de woestenie brachte. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick. Die daer verslough Koninghen groot van achte. Numeri 21.c. Want zijn barmherticheyt blijft ewelick. Die daer verslough Koningen groot van machte. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick.

Naemlick Seon Koninck der Amorriten. Numeri 21.g. Want zijn barmhertigheydt blijft ewelick. End daertoe Og Koning der Basaniten. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick. End gaf heur landt Israels te bezitten. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick.

Hy gaf't synen knechte t'zinen erfstucke. Iosue 12.e. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick. Die onzer ghedachtigh was in den drucke. Want zijn barmhertigheydt blijft ewelick. End vrijdtde ons voor s'vyands onghelucke. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick.

Die daer spijß gheeft allen dieren der eerden. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick. Dancket God des Hemels mit grooter weerden. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick. Dat alle monden vol s'Heeren lofs werden. Want zijn barmhertigheyt blijft ewelick.

Super flumina. Psalm.cxxxvij. I.U.

§ Een droeue klaghe der gheuangen en Ioden in Babylonien. Heur vyerige be-

geerte, zo wel van t'voorspoet Ierusalems, als het tegenspoet der Edomiten.

Op de Franchoise wijze des selfden Psalms, Est tant assis &c.

*A*En Babylons water stroomen aendachtich, Hoe zwaer de Babylonische geuanckenisse geweest zy den Israeliten, wert hier bewesen. *Saten* wy, *end* weenden zijnde ghedachtigh, Des berghs Sion Godes Gemeynten reyn. Midden onder Babels volck in't gemeyn, *Klaechden* wy, end hebben mit druck beuanghen, Onse harpen aen de wilghen ghehanghen.

Want daer hebben die ons leydden geuanghen, De Israeliten wouden het heylighe den honden niet voorgheuen. Uan ons begheert de lustighe ghesangen, Segghende: zingt ons wt Sion een lied: Wy seyden: hoe zoumen in zulck verdriet, Singhen den Heer, of spelen fijn mit handen, De wijl wy zijn verstroyt in vreemde landen.

Ierusalem zo ick dyner verghete, De godsaligen hebben altijd t'hert na der Ghemeynte. Mijn rechte hant moet des spelens konst end wete Uergeten, end mijn tong kleue my aen den mond, So ick dijns niet ghedencke t'aller stond. Ierusalem prijslick vol aller deuchden, Die daer d'oorzaeck bist aller myner vreughden.

Wellaen dan Heer zy doch eenmael gedachtigh, Der kinderen Edom die zick zeer prachtigh, Hielden de wijl de stadt Ierusalem, Uerwoestet ward, na zyner daet loon hem. Het verderf der Edomiten die de Babyloniers tegen Ierusalem opgemaect hadden. Die daer wt riep mit onbeschaemden monde: Dat zy reyn af reyn af ga tot den gronde.

O Babylons dochter die daer zalt werden. Uernietight gaer end gants geslecht ter eerden, Salich wert hy die dy

verghelden kan, De val der Babylonischen, door Cyrum diese mit crijch namaels ouerwonnen heeft end iammerlic gheschonden. Het grousaem quaedt dat du ons heefst gedaen, Saligh wert hy die dyne kinders kleyne, Aengrijpen sal, end stooten aen de steyne.

Confitebor tibi toto. Psalm.cxxxviij. I.U.

§ Daudid neemt voor zick den Heere te dancken end groot te maken voor de grootmachtighen: op dat zijn goetheyt, waerheyt end voorzichtigheyt bekent werde.

Op de Franchoise wijse des xxxij. Psalms, Du maling des &c.

Ick wil wt gantschen herten vrij,
 Uerheffen dy,
 End hooghlick prijsen,
 End tot lofsangk dy ter eeren,
 Uoor Richteren
 Wil ick oprijzen.
 Ick sal in dynen Tempel blij, De geloouige haecken altijt na de Gemeynte Gods, om hem aldaer te dancken.
 Aenbidden dy,
 Dijn Naem belijden.
 Om der wille dyner goetheyt,
 End dijn waerheyt,
 Groot t'allen tijden.

Want du heefst Heer den Name dijn
 Groot ghemaectt fijn
 Mits dyner trauwen.
 Wen ick heb aengheroepen dy
 Du troostest my
 Na mijn betrouwen.
 Dies sullen alle Koninghen
 Dy lofsinghen
 In allen oorden Oorden voor plaetsen.
 Wanneer zy hooren dat du bist

Zo gaer gewiſſ
In dynen woorden.

End sullen singhen t'aller stond
Wt herten grond,
Des Heeren weggen.
Mits dat God kond maectt ouer breyd
Zijn heerlicheyt,
Rechtſins te deggen.
Want hoewel de Heer is zeer hoogh,
Zo aensiet hy doch
D'nederigh wesen.
En die daer groot zijn end rebel,
Die kent hy wel
Mit all heur wesen.

Midden in grooter vaerlicheyt
Zalt du bereyd
Mij fijn vermeyen,
Du zalt myne vyanden fel
Hard slaen op t'vel,
End my beurijen.
Du zalt aen my voldoen het werck God voleyndt troostlick wat hy neuen de synen eenmael
aengeuangen heeft.
Dyner gnaden sterck,
Die doch niet eyndet,
Alles wat du beghinst eenmael
Wilt du te mael
Troostlick volleynden.

Uoce mea ad Dominum. Psalm.cxlij. I.U.

§ Desen Psalm Dauids, die hy tot God gesonghen heeft, als hy van Saul vloot, end in een hol verborghen was, is een warachtich ghebet voor allen Christenen, in het cruys ende lijden, als sy oock van den menschen verlaten zijn.

Op de Ouerlantsche wijze, O God wy dancken dyner &c.

MEt myner stem tot den Heer, ick roepen wil,
 In myne nootwendichede,
 Met mijn stem tot den Heer, ick bidde stil,
 Uersekert van zijn goethede,
 Uoor hem ick gantsch wtstorten sal,
 Mijn belang noot verdriet misual,
 In allerley teghenheden.

Als mynen gheest met angst beuangen is,
 Kenstu alle mijn weggen,
 Dat sy my onrecht doen is my bewist,
 Met stricken ben ick beleggen,
 Wan ick't alwijts en zijts sie aen,
 Gheenen aenwijser ick schouwen kan,
 In't vluchten is't my al teghen.

Niemant heeft mijnder zielen eenich acht Daudid van alle menschen verlaten wesende, neemt
 zijn toelucht tot God, het welc wy ooc na zijn exempel sullen doen.

Dan du O mijn God alleyne,
 Daerom roep ick tot dy seer wel bedacht,
 Mijn toelucht een leefdeel reyne,
 Aenmerckt mijn klage want ick nu saen
 Ben kleyn geworden en kan niet staen,
 Teghen mijn vyanden ghemeyne.

Uerlost my van alle veruolgers fel,
 Die my benauwen en roouen,
 Leydt mijn ziel Heer wt alle ghequel,
 Op dat ick v prijse en loue,
 Dan sullen die gherechtige soet,
 My omringhen en troosten vroet,
 End prijsen dy Heer hier bouen.

Domine exaudi orationem. Psalm.cxliij. I.U.

**§ Hoe dat Daud in synen noot God met aller vyericheyt, om hulpe, teghen
zijn vyanden, aengheroepen heeft.**

Op de Franchoische wijze des selfden Psalms.

O Heer wilt mijn ghebet verhooren,
Laet komen doch tot dynen ooren,
Mijn treurich bidden dat ick doe,
Na dyne trouwe (sonder stooren.)
End dyne gherechticheyt my doet.

Met dynen Dienaer wilt niet strijden
Uan dijn oordeel wilt hem beurijden,
Dat hy niet kome in grooter pijn.
Want gheen mensch geboren van wijuen,
Al voor dy kan gherechtich zijn.

Want mijn vyant heeft my bestreden, De Tyrannie der godlooser tegen de rechtueerdighe.
Te neder bracht heeft hy mijn leuen,
Noch is hem al dit niet ghenoech,
In eenen duysteren put beneden,
Sluyt hy my d'welc den dooden voecht.

Waer door mijn ziel lijt groote schade Hoe hem de geloouige in het cruyce is draghende.
Mijn hert met weemoet is beladen,
In dien put heb ick ouerdacht,
Te mynen trooste, alle de daden,
Dyner handen konstich ghewracht.

Daerin is't dat ick klaechlick roepe,
Tot dy mijn handen hef ick oppe,
End mijn ziel in haer roepen groot,
Na dy begheert sonder wanhopen,
Als dorre lant na d'water doet,

Haest dy wilt my behulpich wesen,
Den gheest beswijckt my nu mits desen,
Uerbercht dijn aensicht van my niet,
Anders so sal ick ghelijck wesen,
Den ghenen die men in't graf schiet.

Laet my vroech hooren dijn goethede,
 Went op dy mijn hope ick bestede,
 End vanden wech die ick houden moet,
 Wil my rechte kennenschap gheuen,
 Want ick tot dy heffe hert end moet.

Uerlost my Heer door dijn ghenade,
 Uan mijn vyanden die my schaden,
 Want ick betrouwe dy gantsch end gaer
 Du bist mijn hope vroech end spade,
 End troost in al mijn lijden swaer.

Door dijn leere wil my dringhen,
 Om dynen wille te volbringhen,
 Want du alleyn mijn recht God zijst,
 Maeck doch dat dynen gheest my bringe
 Inden rechten wech met iolijt.

Onslaet my dan dit wesen Heere,
 Om dijns weerden Naems wil end eere,
 Uerlost mijn ziel wt last end noodt,
 Door dijn gherechticheyt alleene,
 Op dat ick dijn lof make groot.

Mijn vyanden die my bespringhen,
 Door dijn goetheyt te niet wil bringen.
 End die strax na mijn leuen staen,
 Wiltse alle verdoen end verslinden,
 Want ick ben dijn knecht onderdaen.

Exaltabo te Domine. Psalm.xclv. I.U.

§ Met desen lofsangk die gaer fijn end treffelick is, prijst ende loeft Daud, de moghentheydt, goetheydt, ende voorsichticheyt, mitsgaders oock de barmherticheyt Gods, die hy aen alle creatueren bewijst, Maer insonderheydt aen de ghelooighen, de welcke hy hier in troostet, ende tot blijschap ende vrolickheyt vermaent.

Op de Franchoische wijze des xxij. Psalms. Mon Dieu me paist &c.

*M*in Heer mijn God Koninck vol alder eeren, Dy verheffen en dynen Naem vermeerden, daghelicks wil ick, dy louen en prijsen, End eewelick, dijn grootmaking bewijsen, Want seere groot end oock niet om doorgronden, Is dijn goetheyt Heer tot allen stonden.

Alle eewen Heer end oock alle gheslachten, Die moeten steits vertellen dyne krachten. Dies wil ick Heer, dynen lof schoon verbreyden, En spreken vrij van dijn wonderlicheyden, So dat niemant dyns sterckheys sal vergheten, Maer yegelick sal van dijn groot wonder weten.

Dijns goetheys groot salmen gedachtich wesen, Daer en is ter werelt gheen creatuer die niet oorsake heeft die barmherticheyt Gods te prijsen, want men die siet in alle creatueren. Dijn gherechticheyt, vrijelick sal zijn gepresen, die Heer is seer weldadich en barmhertich, tot toornicheyt lanckmoedich ende soethertich, tot allen goet zijn barmherticheydt alleyne, Te bouen gaet alle zijn wercken reyne.

Dijn wercken al dy stedes Heer belijden, Dy prijsen oock de vrome t'allen tijden, Die heerlicheydt dijns Konincrijcks vermelden, Die menschen fijn, end oock dijn kracht onselden, Op dat sy dijn schoon daden openbaren, End d'heerlickheydt dijns Konincrijcks verklaren.

Dijn rijck is Heer een eewich rijck vol krachten, En dijn geweldt duert in alle geslachten, Die Heer bewaert en houdt vast die daer vallen, Hy recht ooc op, die daer zijn oueruallen, Aller ooghen staen

op dy aen alle zijden, *End* du gheefst haer spijs in bequame tijden.

Du doest dijn hant open so wort gesadicht, God door zijn segeninge ende genade spijset end voedt alle dat leuen heeft. Door dy al wat met athem is begnadicht, Die Heer is recht in alle syne paden, Goedertieren is hy oock in zijn daden, De Heer is by alle die hem aenroepen, Die sick op hem in der waerheyt beroepen.

Hy doet den wil der ghener die hem vruchten, *End* verhoort haer klagen ende suchten, Die Heer bewaert alle die hem beminnen, *End* verderft, die boos zijn van hert ende sinnen, Des Heeren lof sal ick altijt vermonden, *End* alle vleesch sal synen naem steeds konden.

Lauda anima mea Dominum. Psalm.cxlvj. I.U.

§ Daudid tracht gantschlick na Godes lof, end vermaent eenen yeghelicken sick niet te vertrouwen op menschelicke moghenthey, maer op God alleen, aenghemerckt de groothey syner mogenthey, ende goetheydt. Welcke sick baert inder scheppinghe, regeringe, ende onderhoudinghe aller dinghen.

Op de Ouerlantsche wijze, O Heere God dijn Godlick woort &c.

*L*Oeft den Heeren O ziele mijn, Hy leert datmen zijn betrouwen alleenlick op God sal setten.
De Heer sal ick altijt louen,
End mynen God toesinghen fijn
So lang als ick blijf hier bouen
De Uorsten fier,

Betrout niet hier.
 Hoe groot sy zijn op eerden,
 Noch menschen soon,
 daer niemand schoon
 Salich door immer kan werden.

Wiens lichaem wen de gheest verscheyt
 Moet keeren bald in zijn eerde.
 End mit hem haest nedergheleyt
 Alle zijn ghedachten werden.
 O wel salich
 Wiens hulp daer ligt
 In Iacobs God alleyne.
 End die daer vast
 Zijn hoep beuest,
 Op zijn God end anders gheine.

Die daer heeft Hemel, Eerd end Meer
 Ghemaect, end wat daer is inne.
 Die den synen in allen keer,
 Houdt trouwe met vasten sinne.
 De Heer doet recht, Gods trouwe
 End wreeckt den knecht
 Diemen verdruckt op eerden.
 Hy laet oock brood,
 In aller nood,
 Den hongherighen ghewerden.

De Heer is den gheuangnen goet,
 De selue laet hy vrij wte.
 De Heer weldaet den blinden doet,
 Maeckt dat haer ooghen ontsluyten.
 De Heer ter stond
 Heft op ghesond
 De kreupelen end ellenden.
 De Heer lief heeft
 So wie recht leeft
 End sick na gherechtheyt wendet.

De Heer bewaert de vreemden slecht,
 Uerheft weduwen end weesen.

Hy verderft oock der boosen wech,
 Die hem niet lieuen noch vreesen.
 De Heer aen breyd
 In eeuwicheydt
 Sal heerschen end regneren.
 End dijn God frisch
 Oock eewelick
 O Sion, Louet den Heeren.

Laudate Dominum qui. Psalm.cxlviij. I.U.

§ De Propheet vermaent alle creatuere tot prijsinghe der grootmachticheyt Godes, end syner goedicheyt tot synen volcke.

Op de Ouerlantsche wijze. Nu frouwet iuw leuen &c.

LOeft den Heeren, want het is seer goet De Propheet vermaent de Israeliten tot der prijsinghe Godes, toeseeggende dat sy wter gheuangenisse weder sullen bracht werden te Ierusalem.
 Onsen Gode toe te singhen.
 Want hy is ouerliefflick end soet
 Lof is hem een liefflick dinghen.
 Want God weder op stichten sal,
 Ierusalem wt haren val,
 End Israel te hoop bringhen.

Die eens ghebrokenen herten zijn
 Heylt hy, end verbint haer wonden.
 Het ghetal der sterren telt hy fijn
 Des gantschen Hemel in't ronde.
 End gheeft hen allen oock eyghentlick
 Zelue eenen naem bysonderlick,
 Waerdoor hy groot wert beuonden.

Onz' Heer is groot end groot is zijn kracht. Hy prijst de moghentheyt Gods ende de groote weldaden Gods tot desen volcke, op dat sy te beter betrouwen op de voorseyde toeseegginghe.
 Syner wijsheyt is gheen ende.
 De Heer heft op die van herten sacht,
 End bringt de sondaers tot schande:
 End werpse hard op der Aerden grond.
 Singt den Heere danck t'aller stond,

Speelt hem mit harpen ghesanghe.

Mit wolcken dect hy den Hemel breyd
 Daer beneuen oock de Aerde.
 Ghetijdighen reghen hy bereydt,
 End bringt voort het graß der berghen,
 Het voedet allen vee dat daer leeft,
 End den iongen rauen hy gheeft,
 Die hem stedes aenroepen.

Hy acht op des peerds stercheyt gaer niets,
 Noch ooc die daer op vast steunen.
 End heeft zijn welgeualen gantsch niet, *Men sal op God alleene steunen end betrouwen*
 Aen des sterckens mannes beenen.
 De Heer heeft auer gheenen onlust,
 Aen den die hem vreesen mit lust.
 End op zijn goedicheyt lenen.

O Ierusalem loef doch den Heer,
 Sion wil dynen God louen.
 Want de grendels dyner poorten zeer
 Uast maect hy: end seghent daer bouen
 Dyne kinders die binnen dy zijn,
 End mit vrede de palen dijn:
 Mit weytenbloem hy dy zadicht.

Door wiens beuel de regen koemt an,
 End alle dinck moet ghewerden.
 Die de snee als wolle gheuen kan.
 Den smuyck stroeyt als asch op Aerden.
 Die den haghel stuckwijß gheeft gewiß.
 Euen als ijß, dat so koudt is,
 Dat het niemand wel kan dulden.

Wen hy't gebiet so smeltet gaer voort,
 Door synen wind koemt de reghen.
 Den Iacob verkondicht hy zijn woord
 End Israel zijn gheboden,
 Welck hy mit geenen volcken voorwaer
 Oyt heeft ghedaen, hen openbaer
 Makende syne gherichten.

Den cxix Psalm. Beati immaculati.

Op de wijze, God der Goden &c.

*H*Et zijn ia salich alle die, in rechten ghelooue wandelen hier, in de Wet Gods des Heeren, Sy zijn oock salich alle t'saem, die zijn tuychnis voor ooghen han, van herten haer begheeren. Want welcker boose daders sint, die wandelen niet als Godes kint, op synen wege niet houden. Ach Heere God van Hemelrijck, du hebst gheboden vlijtichlick Ia dijn ghebot te houden.

O God dat alle t'leuen mijn, gherichtet worde na t'behaghen dijn, te houden dyne rechte, dan sal ick niet te schanden gaen, wen ick gantsch vlijtich schouwede aen, dyne geboden al slechte, So danck ick dy met heerlickhey, der gerechte dyner gherechticheyt, die du my leerest met maten, want dyne recht ick houden wil, met dyner genade dy tot my snel, doe my niet gaer verlaten.

Waer betert nu een Jongelinc t'zaert zijn wech dan so sick bewaert, na dynen woorden alle, Hebdy van gantschen herten mijn, ghesocht O Heere niet laet my heen, van dijn gheboden vallen. So heb ick door de rede dijn, verborgen in mijn herte hen in, dat ick voor dy niet sonde. Ghebenedijt du Heere God, leer my door dyne goet ende genade, dat ick dijn rechten vinde.

Nu heb ick met den lippen mijn, alle ghericht des mondes dijn, bekennet ende

vertellet, In den wech dyner tuychnis O Heer, met lust te wandelen heb ick meer, als alle rijckdom erwelet, verkoren in dijn beuel reed ick alleyn, want menschen geset zijn gaer niet reyn: ick schouw op dyne pade, Na dyne rechten lust my veel, dijn woort ick niet vergheten wil, verleen my dijn ghenade.

Het ghesangk Simeonis, Luce ij. Nunc dimittis seruum. I.U.

§ De geloouighe Christum bekennde, begheeren in vrede van deser werelt te scheyden ende tot God te komen.

Op de Franchoise wijze des iij. Psal. O Seigneur que de gens.

NU laetstu dynen knecht,
In vrede Heer gaen gherecht,
Uolghende dynen woorde,
Na dat mijn ooghen vrij,
Deelachtich zijn door dy,
Dijns salicheyts gheworden.

Die du hebst toegheseyt,
Ende ionstelick bereyt,
Uoor d'aenschijn aller volcken,
Een licht der Heydens klaer,
End een eer openbaer,
Israels dijns verkoren.

De thien Gheboden, Exod.xx. Decalogus. I.U.

Op de Franchoise wijze des lxxij. Psalms. Tes Iugemens &c.

HEft op dijn hert, opent dijn ooren,
 Hartneckich volck int wederstaen,
 De stem dijns Gods wilt nu aenhooren,
 End zijn gheboden gade slaen.
 Ick ben (seyt hy) dijn God end Heere,
 Die dy wt strangen dienst heb brocht,
 Daerom gheue ick dy dese leere,
 Hebt neuen my gheen ander God.

Du salt dy geen beelden doen maken
 Uan eenich dinck t'eenigher stont,
 Om die t'eeren of groot te maken,
 In Hemel Aerde of waters gront,
 Ydelick dijns Gods naem ghepresen,
 In dynen mont niet neemt noch bruyckt,
 Want hy niet onghetrafft sal wesen,
 Die dien lichtueerdelick ghebruyckt.

Ses dagen doet dijn werck met maten
 Den seuensten heylicht met lust,
 Wilt oock de dyne rusten laten,
 Want de Heer heeft dan selfs gherust,
 Oeffent dy in't woort end met lusten,
 Houdt der Ghemeynten dienst in eer,
 Op dat de Heer in dy mach rusten,
 End zijn werck doen so lancks so meer,

Uader end Moeder houdt in weerden
 Op dat du langhe leefst onghequelt,
 End dat dy wel ga op der Aerden,
 Daer dy de Heere heeft ghestelt,
 Wort oock gheen dootslager beuonden,

Ouerspeelt niet met wil of daet,
Sijt oock gheen dief tot geenen stonden,
Gheen valsch ghetuyghenis bestaet.

Du salt dyne begheerten dringhen,
Uan huysel, wijf, maeght ende knecht,
Osse, Ezel, ende van alle dinghen.
Daer een ander in is gherecht,
Ons sonden Heer wy hier wt mercken,
Om welcker vergif bidden wy,
Wilt ons ghelooue nu dan stercken,
Dat wy dy voortaan dienen vrij.

Symbolum Apostolorum

Op de Ouerlantsche wijze.

Wy geloouen in eenen God alleyn,
Schepper des Hemels en der Aerden,
Die Uader is ons aller ghemeyn,
End laet ons zijn kinderen werden,
Hy wil ons altijd ghenieren,
Lief en ziel oock wel bewaren,
All onghewal wil hy weeren,
Gheen leydt sal ons teghen varen,
Hy sorcht ende waect voor ons dach en nacht,
Alle dinghen staen in zijnder macht.

Wy geloouen in Christum alle gelijk,
Synen Soon end onsen Heere,
Erfachtich in zijns Uaders rijck,
Ghelijck God van macht ende eere.
Uan de reyne maeght Marie,
Een warachtigh mensch gheboren,
Door Gods Geest na t'Schrifts belijden,
Uoor ons door de sonde verloren,
Aen't cruys ghestoruen ende gheleyt,

In't graf, tot zijns doots sekerheyt.

Ten derden dage om ons gerechticheyt
 Uan den dooden is opghestanden,
 Door t'Uaders kracht in heerlicheyt,
 Uerlossende ons wt vyants banden,
 Is ten Hemel op verheuen,
 Uan der Aerde' in't openbare,
 Sit ter rechter Gods beneuen,
 Uoor ons een recht Middellare.
 Uan waer hy ten eynde komen sal,
 Richtende leuende ende dooden al.

Wy geloouen in den heylighen Gheest,
 God met den Uader ende den Sone,
 Die ons troost ende maeckt onbeureest,
 En ciert met gauen schoone,
 Die gantsche Christenheyt verheuen,
 Tot een eenicheyt begheuen,
 Dien de sonden zijn vergheuen,
 Dat vleesch sal noch weder leuen,
 Na desen iammer is bereyt,
 Ons een leuen in eewicheyt.

Oratio Dominica.

Op de Ouerlantsche wijze.

Vader onser in Hemelrijck,
 Die ons heet broeders all ghelijck,
 End wilt dat wy dy roepen aen,
 Als wy met noode zijn beuaen:
 Gheeft dat niet bidde alleyn de mont,
 Maer dat het ga van herten gront.

Gheheylicht dynen Name zy,
 Dijn woort ongheualst ons blijue by,
 Dat wy oock leuen heylichlick,
 Na dynen Name weerdichlick,
 Behoedt ons Heer voor valsche leer,

Dat arm veruoert volck bekeer.

Dijn rijck toekome O Uader goet,
 Hier end hierna dynen Trooster soet.
 Gheeft ons so Christus ons toesity,
 Met synen gauen menigherley,
 Breect Sathans toorn end groot gewalt
 Uoor zijn ercheyt dijn Kerck erhaldt.

Dynen wille gheschie O Heer ghelijck,
 Op Aerden als in Hemelrijck,
 Gheeft ons ghedult in lijdens pijn,
 Ghehoorsaem alle sins te zijn,
 Neemt van ons wech vleesch end bloedt,
 Dat teghen dynen wille doet.

Gheeft ons huyden ons dagelicx broot
 End wat wy behoeuen in s'lijfs noot,
 Behoet ons Heer voor twist end strijt,
 Uoor peste ende oock voor dieren tijt,
 Dat wy in goeden vrede staen,
 Doet sorg ende giericheyt van ons gaen.

Al onse schulden vergheef ons Heer,
 Dat sy ons niet bedroeuuen meer,
 So wy oock die ons schuldich zijn,
 Haer schult vergheuen op dit termijn,
 Tot haren dienst maeckt ons bereyt,
 In rechter liefde ende eenicheyt.

Leydt ons Heer in bekoring niet,
 Als ons die boose Gheest strijdt biedt,
 Te rechter of ter slincker hant,
 Help ons dat wy doen wederstandt,
 In rechte betrouwen onbeureest,
 Door dyne trooster den heyiligen Geest.

Uan alle quaet verlost ons meer,
 In dese bedroefde tijden O Heer,
 Beurijdt ons van der eewigher doot,
 End troost ons in den laetsten noot,
 Doet ons altijd goedt onderstandt,

Neemt onse zielen in dyne handt.

Amen dat is het werde waer,
Sterckt ons ghelooue wanckelbaer,
Op dat wy daer niet twijfelen aen,
Of wy sullen dit al ontfaen,
Na dynen wille om Christus naem,
Door welcken ons bede is ghedaen.

Oratio Dominica. I.U.

Op de Franchoische wijze, Nostre Pere qui es es, &c.

ONse Uader die inden Hemel bist,
Gheheylight werd' ouer al dijn Naem frisch.
Dijn Koningkrijck kome. Dijn wil gaer goet,
Gheschie op eerd, als hy in Hemel doet.
Dezen dagh ons tot nootdruft onses leuen
Ons' daeglic broot genadelick wil geuen.
Uergeef ons ooc onse schulden nu ter tijt:
Als wy onsen schuldenaren schelden quijt.
End sta ons by inder versoucking *strange*,
Datse ouer ons gheen vicktory erlange.
Maer wil ons vanden boosen maken vrij,
End verlossen: Uader, Also het zy.

Een ghebet tot God, in sangswijse koortelick veruatet. I.U.

O God die du onse Uader bist,
Door Iesum Christ,
Geef dynen Geest ons allen gemeyn
Die ons inder waerheyt leyde,
Uerhoor ons doch te deser stondt,
Open den mont

Dynes Dienaers dat hy dijn woort reyn
 Ende vrijmoedich verbreyde.
 Daertoe O Heere ghenadichlick,
 Open onse hert ende ooren,
 Dat wy dat hooren vlietichlick,
 Ende trouwelick bewaren,
 Op dat wy moghen vruchtbaerlick.
 Dynen lof altijt verklaren.

Een dancksegghinghe ouer de dry hoofstukken onser salicheydt.

I.U.

Op de Ouerlantsche wijze derseluer dancksegginghe.

GHelouet zijstu Iesu Christ:
 Dat du mensche gheboren bist
 Ons allen ghelijck, doch ongheschendt.
 Op dat Gods toorn van ons ghewendt
 Wurd', end geeyndt.

Ghelouet zijstu Iesu Christ:
 Dat du mensche gheboren bist,
 Uoor onse sonden met smerten groot,
 Ons te brenghen van eewighen doot,
 In Abrahams schoot.

Ghelouet zijstu Iesu Christ:
 Dat du mensch opghestanden bist,
 Tot onser aller gherechtigheyt,
 Dat wy dy dienden ymmer bereyd,
 In alle heylichheyt.

Een ghebet des morghens in het opstaen.

O Barmhertige Hemelsche Uader, ick dancke dy, dat du desen nacht so trouwelick voor my ghewaeckt hebst, dy biddende dat du my verstercken wilt met dynen heyligen Gheest, die my voortaeu geleyde, op dat ick desen dach, mitsgaders alle de daghen mijns leuens, bestelle tot alle gherechticheyt ende heylicheyt, Ende wat ick in handen neme, dat mijn ooghe altijd zy, om dyne eere te verbreyden, alle voorspoet mijns handels van dyne segheninghe verwachtende.

Ende op dat ick sulcke ghenade van dy verkrijghe, wil my (volgende dyne beloftenisse, vergheuen alle mijn sonden, die my hertelick leedt zijn. Ende verlicht my mijn herte, op dat ick alle wercken der duysternisse af gheleyt hebbende) als een kint des lichts, in een nieuwicheyt des leuens wandele, in alle godsalicheyte.

Amen.

Ghebet des auents int slapen gaen.

*H*Emelsche ende barmhertighe Uader, na dat dy ghelieft heeft, den nacht voor de ruste des menschen te scheppen, wilt my de genade doen, dat ick desen nacht so ruste na den lichaem, dat mijn ziele (met dijnder liefden beuanghen zijnde) altijd tot dy wake, niet verghetende de groote weldaden die sy van

dy ontfangen heeft, op dat by dien oock mijn consciencie haer gheestelicke ruste hebbe. Ende op dat door te veel slapens het vleesch tot sonden niet verweert worde, wilt my bystaen met dynen heyligen Gheest, dat ick tegen alle listen des Duyuels, so na den gheest als na den lichame onbeuleckt blijue, op dat mijn slapen selfs gheschie tot dyner eere. Ende om dies wil dat desen dach niet voorby is, sonder teghen dy grootelicx ghesondicht te hebben, ghelijck het nu al bedeckt is, met de duysternissen, die du nu op der Aerden seyndst, wil oock (door dyne barmherticheyt) bedecken alle mijn sonden, op dat ick daerdoor van dijn aenschijn niet verureemt worde, door onsen Heere Iesum Christum. Amen.

§ Ghebet voor eten.

O Heere in wien de volheydt aller dinghen is, wilt dynen segen strecken ouer ons dyne arme dienaers, *ende* ons heyligen de *gauen* die wy van dyne mildtheyt ontfanghen, op dat wyse soberlick *ende* danckbaerlick na dynen goeden wille ghebruycken, ende by dien dy bekennen Uader ende oorspronck aller goetheyt te wesen, sonderlinghe altijd soeckende het gheestelick broot dijns woorts, daer van onse zielen eewelick ghespijst werden, door onsen Heere Iesum Christum, Amen.

§ Ghebet na eten.

O Barmhertighe Uader wy dancken dy van alle weldaden, die wy tot nu toe van dyne milde hant ontfanghen hebben, als wy oock doen voor dat du ons teghenwoordelick ghespijst hebst, ende sonderlinge dat du ons herboren hebst in een hope van een beter leuen, het welck du ons gheopenbaert hebst door dijn heylich Euangelij, dy biddende dat du niet toelatest, dat ons herte in dese verganckelicke dinghen ghewortelt zy, maer dat wy altijd hoogher sien, verwachtende onsen Heere Iesum Christum, tot dat hy verschijne tot onser verlossinghe.

Amen.

Register deser Psalmen.

§ Ghetal der Psalmen

A.

Ach Heer hoe zijn sy so.	Fol.3.	iiij.
Als een hert haect na.	Fol.9.	xliij.
Aen Babylons waterstroomen	Fol.45	Cxxxviij.

D.

Doe bystand Heer, want.	Fol.4.	xij.
D'hemels aen allen kant.	Fol.6.	xix.
D'aertrijck koemt toe den.	Fol.8.	xxiiij.
Den dwaes die spreeckt daer.	Fol 16.	liij.
De Heydens zijn O Heere.	Fol.17.	lxviij.
Dijn Aertrijck Heer ghenade.	Fol.25.	lxxxv.
Danckt God midts dat.	Fol.35.	Cxviiij.
Doe nu de Heere ons weder.	Fol.39.	Cxxvj.
Danckt den Heere midts dat.	Fol.44.	Cxxxvj.

G.

God is ons een toelucht.	Fol.13.	xlviij.
God der Goden Heer.	Fol.14.	L.
God is recht goet den.	Fol.18.	lxxiiij.
God is ghestaen inder.	Fol.22.	lxxxiiij.

Gheloouet systu Iesu Christ. Fol.54.

H.

Hoe lang vergheetstu. Fol.5. xij.
Hoe lieflick zijn dijns Tempels. Fol.24. lxxxiiij.
Heer du bist ons ghewesen. Fol.26. xc.
Het zijn ia salich alle die. Fol.50. Cxix.
Heft op dijn hert opent. Fol.51.

I.

In dynen thoorn wilt. Fol.4. vj.
Ick riep met mijn stem tot. Fol. 21. lxxvij.
Iuychet den Heere alle ghy. Fol.30. C.
Ick lieue den Heere, &c. Fol.34. Cxvj.
Ick ben verblijt als sy. Fol.37. Cxxij.
Ick wil wt gantscher herten. Fol.45. Cxxxviiij.

L.

Loeft den Heere ghy die zijn. Fol.33. Cxiiij.
Loeft den Heere ghy Heydens. Fol.35. Cxvij.
Loeft den Heeren O ziele. Fol.48. Cxlvj.
Loeft den Heeren want het is. Fol.49. Cxlvij.

M.

Mijn God voedt my in.	Fol.6.	xxij.
My koemt te voren een rede.	Fol.12.	xlv.
Mijn ziele loeft den Heere.	Fol.31.	Cij.

Mijn ooghen hef ick tot dy.	Fol.43.	Cxxxij.
Met myner stem tot den Heere.	Fol.46.	Cxlij.
Mijn Heer mijn God.	Fol.48.	Cxlv.

N.

Niet ons niet ons O.	Fol.33.	Cxv.
Nu laetstu dynen knecht.	Fol.51.	

O.

O Heer wie sal in d'hutte.	Fol.5.	xv.
O wel salich wiens boosheyd	Fol.8.	xxxij.
O God mijnder ghenadich.	Fol.15.	lj.
Ons' God wil ons ghenadich	Fol.17.	lxvij.
O Heer neyght tot my dijn.	Fol.25.	lxxxvj.
O Heer en God der sonden.	Fol.29.	xciiij.
O Heer wilt mijn ghebet.	Fol.47.	Cxliij.
Onse Uader die in de Hem.	Fol.53.	
O God die du onse vader.	Fol.53.	

R.

Richt my Heer en grijpt.	Fol.10.	xliij.
--------------------------	---------	--------

S.

Salich is hy die tot den.	Fol.2.	j.
Swijcht doch niet O Heer O.	Fol.23.	lxxxiiij.
Salich is de man die daer leeft.	Fol.32.	Cxij.
So wie hier haer betrouwen.	Fol.38.	Cxxv.
Salich is hy bedeghen.	Fol.41.	Cxxviiij.
Sy hebben my dickmael.	Fol.41.	Cxxix.
Siet hoe vrolick en goet.	Fol.43.	Cxxxiiij.
Siet, prijst den Heere, midts.	Fol.44.	Cxxxiiiij.

U.

Uan goetheyt end gherech.	Fol.30.	Cj.
Uader onser in Hemelrijck	Fol.52.	

W.

Waerom ist volck oproerich.	Fol.2.	ij.
Wy hebben Heer ghehoort met.	Fol.10.	xliiiij.
Waerom roemdy du machtige.	Fol.16.	lij.
Wy sullen dy vast louen Heer.	Fol.20.	lxxv.
Wie zijn vertreck neemt tot.	Fol.28.	xcj.
Wanneer ick was in teghens.	Fol.36.	Cxx.
Wanneer my koemt.	Fol.37.	Cxxj.
Waer God ons niet gheble.	Fol.38.	Cxxiiiij.

Waer God niet self dat   Fol.40.   Cxxvij.
huys.

Wt dieper noot schrey ick   Fol.42.   Cxxx.
tot.

Wy ghelooouen in eenen   Fol.52.
God.

Eynde des Registers.